

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Nr 13 (310), 14 września 2022

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

**Nowy Rok
Szkolny
2022/2023**

Terapii nie można zamknąć w gabinecie
Otwarto nową szkołę przy Szpitalu Klinicznym
im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ

Cel: uczyć jak najlepiej
Rozmowa z Pawłem Kucharczykiem,
dyrektorem Zespołu Szkół Łączności

Tydzień wyszehradzki

12–17 września 2022

12 września, poniedziałek, godz. 18.00

Spotkanie z Aleksandrem Kaczorowskim

Spotkanie autorskie z Aleksandrem Kaczorowskim, dziennikarzem, tłumaczem, autorem *Praskiego elementarza*, a także biografii postaci czeskiej kultury: Bohumila Hrabala, Václava Havla i Oty Pavla. Rozmowę poprowadzi Bartosz Sadulski, sekretarz redakcji *Herito*.

Filia nr 21 Czytelnia naukowa, ul. Królewska 59

13 września, wtorek, godz. 17.00

Wycieczka do sąsiadów – spotkanie z Zofią Jurczak

Spotkanie z Zofią Jurczak, kulturoznawczynią, miłośniczką turystyki kulturowej, autorką bloga podrozepokulturze.pl, na którym opisuje wycieczki zarówno po Krakowie, jak i odległych krajach. Zofia Jurczak opowie o podróżach do Czech i Słowacji, a także o wycieczkach po polskich zakątkach.

Filia nr 33, ul. Zakopiańska 103

14 września, środa, godz. 16.00

Opowiadki o Kreciku – spotkanie z Małgorzatą Strzałkowską

Spotkanie z Małgorzatą Strzałkowską, pisarką i poetką, która napisała zabawne teksty o przygodach czeskiego Krecika. Ilustracje wykonali Zdeněk Miler i Kateřina Miler. Uczestnicy wysłuchają interesujących opowieści. Spotkanie dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Filia nr 56 Oddział dla dzieci,
os. Zgody 7

15 września, czwartek, godz. 17.00

Dobra nasza! Polska – spotkanie z autorką i ilustratorką

Spotkanie z Małgorzatą Ruszkowską i Klaudią Kozińską, autorką i ilustratorką książki *Dobra nasza! Polska. Przewodnik dla dzieci*. Uczestnicy wyruszą w podróż po fascynujących i niezwykłych miejscach w Polsce.

Filia nr 20, ul. Opolska 37

16 września, piątek, godz. 17.00

Podróż po Słowacji z Weroniką Gogolą

Spotkanie autorskie z Weroniką Gogolą, autorką książki reporterskiej *Ufo nad Bratysławą* oraz powieści *Po trochu*, za którą otrzymała Nagrodę Conrada. Autorka i tłumaczka opowie o swojej „słowackiej” książce. Spotkanie poprowadzi dziennikarz Łukasz Wojtusik.

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26

17 września, sobota, godz. 11.00–16.00

Piknik wyszehradzki

Szczegółowy program pikniku na www.biblioteka.krakow.pl

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Spis treści

str. **11**

str. **21**

str. **27**

EDUKACJA

- 6. Terapii nie można zamknąć w gabinecie**
Otwarto nową szkołę przy Szpitalu Klinicznym im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ
- 9. Cel: uczyć jak najlepiej**
Rozmowa z Pawłem Kucharczykiem, dyrektorem Zespołu Szkół Łączności
- 10. Głodni wiedzy**
„Gastronomik” przy Zamoyskiego dumny ze swoich absolwentów!

MIASTO

- 11. Poznawaj świat z Symbiozą**
Co nas czeka w nowym sezonie? Opowiadają edukatorzy
- 12. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa**
- 12. Sprawdź swój rower!**
Skorzystaj z bezpłatnych kontroli stanu rowerów
- 13. Lato w pełnej formie!**
Podsumujemy miejską kampanię
- 14. Energia z odpadów najbardziej stabilna na rynku**
Ekologicznie i ekonomicznie
- 15. Budżet obywatelski – głosuj, bo warto**
Już teraz zapoznaj się z listą projektów w ramach budżetu obywatelskiego 2022
- 16. KRAKÓW.PL dla dzieci**
- 18. Młodzi proKlimatyczni**
O miejskiej kampanii „Kraków w dobrym klimacie”

KULTURA

- 19. Widziane z Krzysztoforów**
Felieton Ryszarda Kozika
- 20. Nowy sezon w Teatrze Ludowym**
Dobry adres: os. Teatralne 34
- 21. Podgórska Jesień Kulturalna**
Pięć dni atrakcji: od 14 do 18 września
- 22. Pływający ambasador Krakowa**
Ma 100 m długości i stacjonuje w Świnoujściu
- 23. Nowy rok szkolny pełen atrakcji**
Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta zaprasza
- 24. Solidarność wokół dziedzictwa**
Kraków zakończył trzyletnią prezydenturę w OWHC
- 25. 800 lat Opactwa Cystersów w Mogile**
Obchody wyjątkowego jubileuszu

RADA MIASTA KRAKOWA

- 26. Medale Cracoviae Merenti**
O czerwcowych laureatach wyróżnionych przez Radę Miasta Krakowa

DLA SENIORÓW

- 27. Od 70 lat wspólnie tworzą krakowski dom**
Wyjątkowe małżeństwo, wyjątkowy jubileusz

HISTORIA

- 28. Pierwsza krakowska „burza wśród kibiców”**
Felieton historyczny Michała Kozioła
- 29. Kalendarium krakowskie**
- 30. Ogłoszenia**
- 31. Zgłoś się do Krakowskiej Zbiórki Żywności 2022**

Fot. Bogusław Świerzowski

Jesień w Krakowie

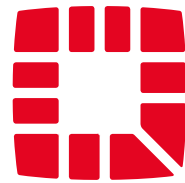
Co prawda kalendarzowo jeszcze mamy lato, ale patrząc za okno, trudno mieć wątpliwości – zaczyna się jesień. I do jesieni w Krakowie chcemy Państwa jak najlepiej przygotować. Przede wszystkim – jak zawsze w pierwszym wrześniowym numerze – nie mogliśmy nie poświęcić miejsca krakowskiej edukacji. O wyzwaniach stojących przed nauczycielami, uczniami i rodzicami rozmawiał z nami Paweł Kucharczyk, dyrektor Zespołu Szkół Łączności w Krakowie.

Zapraszamy też na jesienne spacerunki po mieście – zwłaszcza do Symbiozy, do Opactwa Cystersów w Mogile oraz do krakowskich centrów kultury, które w nowym sezonie przygotowały wiele wydarzeń kulturalnych i zajęć zarówno dla najmłodszych, jak i dla dorosłych.

Podsumowujemy także kampanię „Kraków w formie” i zachęcamy do udziału w ostatnich spotkaniach w tym roku, od razu zapraszając już na kolejny sezon. Skoro o sporcie mowa, to warto zwrócić uwagę na nowy miejski projekt, który już niebawem pojawi się na krakowskich ulicach – „Mistrzynie#krakowianki – zmieniamy zasady gry!” Utalentowane, waleczne, żywiołowe, odnoszące spektakularne sukcesy. Takie są kobiety sportu. Wioślarki, szpadzistki, gimnastyczki, piłkarki, siatkarki... Na co dzień to też studentki, matki, żony, trenerki, uczennice, a także profesjonalistki niezwiązane zawodowo ze sportem. Ale to właśnie sport stał się ich pasją, sposobem na życie pełne endorfin i źródłem radości. Zgodnie przyznają, że aktywność sportowa ukształtowała ich charaktery. Krakowskie sportswomenki to silne kobiety, które z powodzeniem mogą być wzorem dla dziewczynki, które w sporcie stawiają swoje pierwsze kroki. To mentorki, przewodniczki, nauczycielki.

Czas, aby je poznać! Projekt przybliży sylwetki 11 wyjątkowych sportswomenek (wraz z zespołami) związanych z miastem Kraków, które są ambasadorkami tej akcji. Mistrzynie spotkają krakowianki i krakowianie w tramwajach, autobusach, na przystankach i biletomatach, a także na miejskich ekranach i oczywiście w internecie. Warto się zainspirować.

**dyrektor Wydziału Komunikacji Społecznej
Urzędu Miasta Krakowa**

Kraków

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3–4

Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3–4, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl

Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska

Sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk

Współpracownicy: Michał Koziół, Tadeusz Mordarski, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Ryszard Kozik, Aleksandra Mikolaszek, Dawid Masło

Zdjęcia: Bogusław Świerzowski, Jan Graczyński, Piotr Wojnarowski

Okładka: Bogusław Świerzowski

Projekt graficzny: Pro Art Studio

Korekta: Magdalena Kędzińska-Zaporowska

Skład i tamanie: Pro Art Studio

Druk: Drukarnia Leyko Sp. z o.o.

Nakład: 32 tys. egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych tekstów i wprowadzania w nich zmian. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego **KRAKÓW.PL**:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać

w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3–4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Dekerta 24, ul. Wielickiej 28A, ul. Sarego 4, w punktach sprzedaży biletów MPK oraz w krakowskich szpitalach, Centrum Handlowym M1, Galerii Bronowice i siedzibach jednostek miejskich.

Dwutygodnik jest dostępny również w salonikach prasowych sieci KOLPORTER: al. Pokoju 20,

ul. Powstańców 34C, ul. Nowohucka 52 (SELGROS), ul. Pawia 5 (Galeria Krakowska), ul. Ćwiklińskiej 12 (Carrefour – przejście), ul. Lubicz L2, ul. Stawowa 62 (Galeria Bronowice), ul. Pawia 5A (Dworzec PKP), al. Pokoju 33, ul. Komandosów 8, al. Bora-Komorowskiego 41 (Serenada), ul. Beskidzka 43, ul. Mackiewicza 17A, ul. Jerzmanowskiego 14/13, ul. Bałuckiego 17 / Konfederacka 1 i ul. Bojki 4.

W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogińskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Stowackiego / Prądnicka oraz pod Teatrem Bagatela i – w godzinach popołudniowych – na pętlach: Borek Fałęcki i Krowodrza Górka.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się 28 września 2022 r.

Szkoła Podstawowa nr 50 w Krakowie im. Włodzimierza Tetmajera

zdjęcia: Bogusław Świerzowski

Terapii nie można zamknąć w gabinecie

Dorota Wilanowska-Parda, Tomasz Kobyłański

1 września to dla uczniów szczególnie dzień. Jednak nie każdy z nich może rozpocząć nowy rok szkolny wśród koleżanek i kolegów z klasy. Tak jest chociażby w przypadku dzieci przewlekle chorych, które przebywają w szpitalach. Z myślą o nich przy Szpitalu Klinicznym im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie rozpoczęła działalność szkoła.

Zespół Szkół Specjalnych nr 2 (w skład którego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa i liceum) działał do tej pory przy Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika oraz Klinice Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Szpitala Uni-

Otwarcie nowej szkoły przy szpitalu / fot. Bogusław Świerżowski

wersyteckiego. Ze względu na zwiększającą się liczbę dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają hospitalizacji, miejscy radni zdecydowali o przeniesieniu go do nowej lokalizacji. To właśnie w szpitalu mieszczącym się w krakowskim Kobierzynie realizowane są zajęcia dla przewlekle chorujących dzieci i młodzieży, w tym z zaburzeniami psychicznymi. W miejscu tym powstał także niewielki hostel dla osób powyżej 16. roku życia, które potrzebują okresowego odizolowania od rodziny.

– Wyzwania związane z zapewnieniem odpowiedniej opieki dzieciom i młodzieży potrzebującym specjalistycznego wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są coraz większe. Wynikają z różnych czynników: zarówno z trudności okresu dorastania, problemów rodzinnych, ale też z wpływu niedawnej pandemii covidu-19 oraz aktualnej sytuacji geopolitycznej. Dlatego od lat realizujemy wiele działań, dzięki którym uczniowie otrzymują dodatkowe, tak bardzo im potrzebne wsparcie. Kolejnym z nich jest stworzenie szkoły przy szpitalu klinicznym im. dr. Józefa Babińskiego. Jej pracownikami są wysokiej klasy specjaliści. Wśród nich pedagodzy z dodatkowymi kwalifikacjami w zakresie psychologii, psychoterapii i socjoterapii – mówi Anna Korfel-Jasińska, zastępca prezydenta Krakowa ds. edukacji, sportu i turystyki.

Jak dodaje, podstawową zasadą terapii dzieci i młodzieży z problemami psychicznymi jest kompleksowość działań. – W tym przypadku ważne są diagnoza psychologiczna i lekarska oraz wielokierunkowy proces leczenia i rehabilitacji. W ich trakcie specjaliści uwzględniają kontekst społeczny i rodzinny dziecka. Stąd nieodzownym elementem terapii jest możliwość nauki w czasie leczenia szpitalnego, które niejednokrotnie trwa miesiącami – dodaje Anna Korfel-Jasińska.

To zaledwie część szerszych działań

Pomocne w otwarciu szkoły przy Szpitalu im. dr. J. Babińskiego okazało się dofinansowanie, przyznane w ramach unijnego programu POWER na stworzenie w Krakowie Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe. Wspomniane centrum działa przy szpitalu w Krakowie-Kobierzynie już od roku. W jego ramach, na terenie zabytkowego budynku położonego w pełnym zieleni parku, funkcjonują dwie poradnie (zdrowia psychicznego i psychologiczna) oraz oddział dzienny szpitala dla nastolatków. – Ta jednostka zakresem swej działalności daleko wykracza poza mury szpitala. Nowe centrum to nie tylko wyremontowany i wyposażony lokal, ale przede wszystkim nowatorski model opieki psychiatrycznej nad pacjentami w wieku rozwojowym – mówi Magdalena Węgrocka-Szwalec, zastępca dyrektora Wydziału Edukacji UMK. Jak podkreśla, krakowskie centrum jest jednym z zaledwie dziewięciu takich ośrodków w Polsce i powstało dzięki dotacji w wysokości ponad 13 mln zł, przyznanej przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Centrum swoim zasięgiem obejmuje trzy krakowskie dzielnice: Dębniki, Swoszowice, Łagiewniki i Borek Fałęcki. Kładzie się w nim nacisk na umiejętność budowania relacji. Stąd w ofercie terapeutycznej znalazły się m.in. grupy świetlicowo-podwórkowe, psychoterapia grupowa, społeczność terapeutyczna, terapia rodzin, terapia wielorodzinna oraz bogaty wachlarz terapii przez sztukę. – Prowadzony w tym miejscu innowacyjny model terapeutyczno-leczniczy opiera się na ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami specjalizującymi się w pomocy dzieciom i młodzieży. Po uzyskaniu zgody rodziny przedstawiciele szkół, przychodni zdrowia, instytucji kultury, ośrodków pomocy społecznej oraz policji, współpracując ze sobą, tworzą swoistą sieć wsparcia dla dzieci i młodzieży z problemami psychicznymi – mówi lek. med. Dorota Wilanowska-Parda, kierownik Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe. ▶

► Wsparcie najbliższych

Zgodnie z założeniami reformy psychiatrii terapia pacjenta w okresie rozwojowym – przynajmniej na jej początkowym etapie – powinna odbywać się nie w gabinecie lekarskim, ale w jego naturalnym środowisku. Ważne jest też, aby w ten proces zaangażowanych było jak najwięcej osób z jego najbliższego otoczenia, a sam indywidualny program zdrowienia został opracowany w porozumieniu z dzieckiem i jego rodzicami czy opiekunami. Dlatego centrum, mimo że działa od zaledwie roku, prowadzi bardzo szeroko zakrojoną działalność profilaktyczną i edukacyjną. Jest ona realizowana także w szkołach. Prowadzone są również warsztaty i szkolenia dla rodzin oraz osób, które w swojej pracy mają częsty kontakt z dziećmi – od nauczycieli, pedagogów i kuratorów po pracowników straży miejskiej i policjantów. Wszystko po to, by jak najskuteczniej zapobiegać kryzysom psychicznym.

Specjalna infolinia i „case manager” z pomocą dla rodzin

– Obecnie w całej Polsce dużym wyzwaniem jest długi czas oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty, tymczasem przy kryzysach psychicznych, które nie są bardzo głębokie, wiele problemów udaje

fot. Pixabay

Kalendarz roku szkolnego 2022/2023

23 grudnia 2022 – 1 stycznia 2023 – przerwa świąteczna

30 stycznia – 12 lutego 2023 – ferie zimowe

6 kwietnia – 11 kwietnia 2023 – wiosenna przerwa świąteczna

23 czerwca – zakończenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych

się rozwiązać w placówkach pierwszego poziomu referencyjności. Stąd pomysł stworzenia w ramach centrum infolinii prowadzonej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. To właśnie za jej pośrednictwem rodzice i opiekunowie zgłaszają potrzebę otrzymania pomocy dla swojego dziecka – opowiada Katarzyna Kadeła, zastępca dyrektora ds. pomocy środowiskowej w MOPS. Infolinia jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 16.00 pod numerem tel. 726 204 176.

Na początkowym etapie diagnozowany jest nie tylko pacjent, ale też jego system rodzinny. Wyznaczony zostaje także tzw. „case manager”. To osoba, która towarzyszy dziecku i jego rodzinie przez cały okres korzystania ze wsparcia. W jaki sposób? Odwiedza rodzinę w jej miejscu zamieszkania oraz przeprowadza szczegółową diagnozę trudności. Jeśli trzeba, kontaktuje się też ze szkołą, a także identyfikuje mocne strony rodziny i jej środowiska oraz koordynuje wszystkie oddziaływania terapeutyczne. Gdy taka pomoc psychologiczna okazuje się niewystarczająca, pacjent jest kierowany do Centrum przy Szpitalu im. dr. J. Babińskiego, gdzie działają wcześniej wspomniane poradnie oraz oddział dzienny.

Oprócz psychoterapeutów, terapeutów środowiskowych, psychologów-diagnostów Centrum zatrudnia także czterech specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży. To wciąż za mało, ale specjalistów z tej dziedziny rozpaczliwie brakuje. Nadzieję na przyszłość daje otrzymana właśnie akredytacja dla Szpitala im. dr. J. Babińskiego do prowadzenia specjalizacji w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży dla lekarzy rezydentów. W placówce kształcą się także studenci z Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego, którzy już w czasie ćwiczeń z młodymi pacjentami wykazują zainteresowanie tą dyscypliną.

 Kraków

Plebiscyt „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi”

Zapraszamy – zgłoś miejsce!
Informacja tel. 12 616 57 68

www.kkr.krakow.pl

Cel: uczyć jak najlepiej

Finansowo szkoła nie jest w stanie konkurować z pierwszą lepszą korporacją. Zarobki absolwenta PK czy AGH już na starcie są kilkukrotnie większe niż dyplomowanego nauczyciela z 20-letnim stażem – mówi Paweł Kucharczyk, dyrektor Zespołu Szkół Łączności w Krakowie. Tadeusz Mordarski rozmawia z nim o największych bolączkach oświaty w rozpoczynającym się roku szkolnym.

Jakie wyzwania stoją przed szkołą w nowym roku?

Paweł Kucharczyk: Nowy rok szkolny to szereg wyzwań. W każdej szkole dyrektorzy i nauczyciele chcą, aby ich uczniowie uczyli się jak najlepiej. To cel nadrzędny. Natomiast w tym roku czeka nas wiele zmian. Zmienia się ścieżka awansu zawodowego nauczycieli, znikają dwa najniższe stopnie. Zmienia się podejście do weryfikacji wiedzy i umiejętności nauczycieli realizujących awans zawodowy. Trudno powiedzieć, czy zmiany spowodują to, do czego były projektowane. W założeniu miały sprawić, aby absolwenci szkół wyższych częściej decydowali się wykonywać zawód nauczyciela. Mam wrażenie, że wprowadzone zmiany tego nie zapewnią. W dalszym ciągu nauczyciel zarabia zbyt mało, aby praca w tym zawodzie była atrakcyjna finansowo oraz zapewniała możliwości rozwoju zawodowego.

Zmieni się sposób oceny pracy nauczyciela. Nie wchodząc w szczegóły, sądzę, że nowe zasady nie sprawią, że nauczyciele będą się bardziej starać. Niepotrzebnie wprowadzają konieczność oceny według kryteriów, których poziom spełnienia przelicza się na punkty, a punkty na procenty. To powrót do rozwiązania, które już kilka lat temu zostało uznane za zwiększające biurokrację.

Kolejna zmiana to wprowadzenie tzw. godzin dostępności nauczycieli. Obawiam się, że w tym przypadku zostało wylane dziecko z kąpielą. Nauczyciele są bowiem do dyspozycji uczniów i rodziców. Wystarczy zasignalizować taką potrzebę. Nie spotkałem się z sytuacją, aby nauczyciel uporczywie odmawiał spotkania z uczniem czy rodzicem. Jeżeli tak by się stało, to zadaniem dyrektora jest zmobilizowanie nauczyciela do większej otwartości na potrzeby uczniów czy rodziców. Wyznaczanie sztywnych godzin komplikuje sprawę, bo daje argument nauczycielom, że poza wyznaczoną godziną nie muszą być „dostępni”. Poza tym w dużej szkole, która pracuje na kilka zmian, trudno nauczycielowi znaleźć jedną, wspólną godzinę, odpowiadającą wszystkim jego uczniom z wielu klas. Zatem do tego przepisu trzeba dotożyć mnóstwo zdrowego rozsądku.

Przed każdym rokiem szkolnym dyrektorzy szkół technicznych mają dylemat, czy będzie miał kto uczyć przedmiotów zawodowych. Braki kadrowe w tym zakresie są bardzo duże, szczególnie w branżach, w których kształcimy, ale nie tylko. Znalazienie dobrze wykształconego nauczyciela przedmiotów zawodowych jest niezmiernie trudne. Finansowo szkoła nie jest w stanie konkurować z pierwszą lepszą firmą czy korporacją. Zarobki absolwenta PK czy AGH już na starcie są kilkukrotnie większe niż dyplomowanego nauczyciela z 20-letnim stażem. A przecież dobrych uczniów powinni uczyć bardzo dobrzy nauczyciele.

Fot. Bogusław Świerkowski

mgr inż. Paweł Kucharczyk

dyrektor Zespołu Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku w Krakowie

Powiedział Pan sporo gorzkich słów na temat zmian w edukacji. Czy uczniowie i ich rodzice mają się czego obawiać?

PK: Nie. Te zmiany, choć w mojej ocenie nie prowadzą do poprawy stanu edukacji, nie powodują sytuacji, których powinni obawiać się rodzice. Nauczyciele czy dyrektorzy z tymi trochę niewygodnymi zmianami sobie poradzą. Bez względu na to, jak wygląda ścieżka awansu zawodowego czy według jakich kryteriów dyrektor ocenia nauczycieli, pedagogzy będą starać się uczyć najlepiej, jak potrafią.

Kierowana przez Pana szkoła rokrocznie zajmuje wysokie miejsca w rankingach, a liczba kandydatów zdecydowanie przewyższa liczbę miejsc.

PK: Wysoka pozycja szkoły to efekt pracy kilku pokoleń dobrych nauczycieli i dobrego zarządzania szkołą. Mamy wspaniały zespół nauczycieli z różnymi, ciekawymi pasjami, umiejących „zarazić” tymi pasjami uczniów. M.in. to przekłada się na komfort podczas rekrutacji. Od lat w „Łączności” chce się uczyć wielu dobrych, mających predyspozycje do kształcenia zawodowego uczniów. Łącząc te dwa zbiory: dobrych nauczycieli i dobrych uczniów, można myśleć o sukcesach w ogólnopolskich olimpiadach. Ubiegły rok szkolny był wyjątkowy. Oprócz sukcesów w olimpiadach zajęliśmy trzecie miejsce w znanym rankingu „Perspektywy”. Dla rodziców to gwarancja, że ich dziecko w naszej szkole rozwinie się i dobrze zda egzaminy, po których będzie mogło wybrać prestiżową uczelnię.

Skąd taka popularność szkół technicznych?

PK: Bo mają dużo do zaoferowania i są atrakcyjne dla młodzieży, szczególnie w branżach nowych technologii. Absolwent szkoły średniej, wykształcony w branży informatycznej czy programistycznej, nie ma problemu ze znalezieniem pracy. A będąc nawet w trzeciej czy czwartej klasie, może już dobrze zarabiać.

Czego Pan życzy nauczycielom i uczniom w tym nowym roku?

PK: Nauczycielom, żeby nie zmniejszał się ich entuzjazm do pracy. Jeśli nauczyciel będzie się dobrze czuł w miejscu pracy, to przełoży się to na jego zaangażowanie i efektywność. Uczniom życzę z kolei, aby każdy z nich zrealizował choćby część swoich marzeń, rozwijał swoje pasje, spotykał w szkole życzliwych ludzi i aby nawet przez chwilę nie miał powodu pomyśleć, że czas spędzony w szkole jest czasem straconym.

Szymon Burzyński podczas „Bitwy na drobiowe smaki” / fot. archiwum szkoły

Głodni wiedzy

Paweł Waluś

Szkolnictwo zawodowe w Krakowie ma się bardzo dobrze. I mamy na to kolejny dowód w postaci Zespołu Szkół Gastronomicznych nr 2, a także ich absolwenta Szymona Burzyńskiego.

Szkoła nosi imię prof. Odon Bujwida i umiejscowiona jest przy ul. Zamoyskiego 6. Oferuje naukę w rzeczywistych warunkach w szkolnej restauracji Pokusa oraz innych renomowanych krakowskich lokalach. Daje również możliwość wzięcia udziału w przeróżnych kursach, konkursach i stażach zawodowych. Uczniowie nie muszą się także obawiać o maturę. Szkoła zapewnia bardzo dobre wykształcenie ogólne, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach egzaminów. Tytuł „Srebrnej Szkoły” mówi nam, że to najlepsza szkoła gastronomiczna w Krakowie, a organizowany przez ZSG nr 2 Małopolski Konkurs „Stół pięknie nakryty” otrzymał status „Dobrej praktyki” w konkursie „Szkoła Zawodowa Najwyższej Jakości”.

– Młodzi ludzie szukają obecnie zawodu, który ma przyszłość. W ostatnich latach można zauważyć, że nie tylko mieszkańcy dużych miast lubią spotkać się w kawiarni czy restauracji. W kraju rozwija się turystyka. Z roku na rok przybywa miejsc, w których pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników z pasją. A taki jest właśnie profil absolwenta Zespołu Szkół Gastronomicznych nr 2 w Krakowie – przekonuje Andrzej Ptasznik, dyrektor ZSG nr 2.

Utalentowany absolwent

Shukacie przykładu? Oto i on. Szymon Burzyński to absolwent ZSG nr 2, który już może się pochwalić wieloma sukcesami. Zajął on m.in. pierwsze miejsce w Ogólnopolskim Konkursie „Bitwa

na drobiowe smaki”, otrzymał także zaproszenie na treningi z Poland National Culinary Team. To duże wyróżnienie dla młodego kucharza. – Przykład Szymona pokazuje młodym ludziom, że warto mieć pasję zawodową. On wybrał najlepszą szkołę, uczył się, rozwijał w każdej wolnej chwili, ciężko pracował i angażował się w nowe przedsięwzięcia kulinarne. To wszystko przyniosło mu sukces, na który w pełni zasłużył – nie ma wątpliwości Andrzej Ptasznik. – Szymon nieprzypadkowo wybrał naszą szkołę. To człowiek z pasją do gotowania. Od najmłodszych lat rozwijał się w tym kierunku, poznawał nowe produkty i smaki. W szkole bardzo szybko został dostrzeżony. Tu nie tylko poznał podstawy pracy w gastronomii, ale mogąc startować w licznych konkursach i pokazach, wciąż się rozwijał. Ciężka praca, również zespołowa, ogromna determinacja i profesjonalne podejście przyniosły mu wielki sukces.

Warto sprawdzić gastronomik

Wybór szkoły to trudny i bardzo często stresujący moment. Choć mamy dopiero wrzesień, na pewno wielu ósmoklasistów już teraz zastanawia się, jaką szkołę wybrać. Jeśli macie zatem smykałkę do gotowania albo czujecie, że gastronomia jest wam bliska, to ZSG jest miejscem, któremu warto zaufać. Nie obawiajcie się jednak, jeśli akurat ta dziedzina wam nie odpowiada. Oferta krakowskich szkół zawodowych jest bardzo szeroka.

– W Krakowie jest wiele szkół zawodowych, które dbają o swoją bazę i jakość kształcenia, co widać w rankingach „Perspektyw” czy na stronie Wasza Edukacja. Pracodawcy dzisiaj chętnie współpracują z tymi miejscami, prowadzą warsztaty, oceniają podczas konkursów, angażują młodzież do pracy. Czy szkolnictwo zawodowe jest doceniane w Krakowie? Z pewnością tak, pracodawcy wciąż poszukują potencjalnych pracowników z dobrymi kwalifikacjami. W krakowskich szkołach zawodowych można się przygotować do każdego zawodu i później znaleźć dzięki temu bardzo dobrą pracę. Trzeba tylko połączyć wykształcenie z pasją i zaangażować się w zdobywanie kwalifikacji jak Szymon Burzyński – podsumowuje Andrzej Ptasznik. Po więcej informacji zapraszamy na stronę: www.zsgnr2krakow.pl.

Poznawaj świat z Symbiozą

Piotr Cypryański

W samym sercu Lasu Wolskiego, nieopodal Polany Lea przy Alei Żubrowej, znajduje się urokliwy modernistyczny budynek. To znany wielu Pawilon Okocimski – z rozrzewnieniem wspomina miejsce, gdzie niegdyś mieściła się restauracja z najlepszymi w mieście potańcówkami i świetnym menu.

Nie przetrwała ona czasów transformacji ustrojowej i od lat 90. ubiegłego wieku – pełniąc jeszcze niekiedy najrozmaitsze funkcje – popadała powoli i w zapomnienie, i w ruinę. Obecnie, już od 2,5 roku, znajduje się tutaj Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza” prowadzone przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie. O tym, co w Symbiozie będzie się działo po wakacjach, zapytaliśmy jej edukatorów i edukatorki. Oto co odpowiedzieli.

Jakub Kałużny, zajmujący się w Symbiozie tym, co outdoorowe:

Człowiek i las. Kiedyś jedność – dzisiaj już niekoniecznie. Dlatego postanowiliśmy zabrać was do lasu, pokazać, jak się z nim zaprzyjaźnić i małymi krokami wrócić do naszego zielonego domu. Nasze zajęcia z elementami bushcraftu i survivalu pozwolą wam poczuć się swobodnie i bezpiecznie w leśnych ostępach. Rozkładanie namiotu i płachty biwakowej, przygotowywanie obozowiska oraz różne techniki rozpalania ognia w warunkach terenowych to tylko niektóre z atrakcji, jakie przygotowaliśmy.

Dowiecie się również, jak zaplanować wyście w naturę, jaką odzież zabrać ze sobą oraz jaki ekwipunek powinien znaleźć się na naszym wyposażeniu podczas wypraw w krainę zieloności.

Dawid Maśto, spiritus movens naszych symbiozowych przedsięwzięć:

Nowa perspektywa poznawania przyrodniczego świata zawsze wiąże się z niezwykłym doświadczeniem i budowaniem emocjonalnej więzi. Nasz rytm dobowy sprawia, że naturę poznajemy w znacznej mierze jedynie za dnia i to przeważnie przy dobrej pogodzie. Lecz gdy tylko słońce chowa się za widnokrąg, a jego miejsce zajmują księżyc i gwiazdy, przyroda serwuje nam swoje drugie, jakże odmienne oblicze. Do tej pory, aby doświadczyć nocnego życia lasu, trzeba było samemu wszystko zorganizować. Teraz wystarczy wziąć udział w naszych nocnych spacerach. Wędrując poprzez nocny las, przekonamy się, jak wygląda jego ciemne oblicze. Wcale nie jest straszne, a mimo ciemności sporo tu piękna i zachwytu.

Anna Konik, najbardziej artystyczna dusza wśród symbiozowych stworzeń:

Co chciał nam przekazać autor malowideł skalnych wykonanych ok. 15 tys. lat p.n.e. w Lascaux? Czy był to zachwyt nad otaczającą go przyrodą, strach przed nią, a może chęć posiadania? Bez względu na jego intencje do dzisiaj możemy podziwiać kunszt twórcy zainspirowanego otaczającą go przyrodą. W Symbiozie dobrze wiemy, że przyroda potrafi inspirować i poruszać serce człowieka. Dlatego zachęcamy do udziału w naszych warsztatach przyrodniczo-artystycznych, podczas których będziemy wykorzystywać techniki takie jak

frottage, malarstwo czy ceramika, a także mniej znane – jak malowanie światłem. Przyjdź do nas i daj się ponieść wyobraźni poruszonej otaczającą nas przyrodą.

Olga Monchak, aktywistka i klimatolożka, entuzjastka roweru jako środka transportu:

W czasie, kiedy w lesie zachodzą zmiany związane z cyklem pór roku, pojawia się wiele rzeczy do badań i obserwacji. Jesień w Symbiozie będzie pełna eksperymentów klimatycznych przeprowadzanych w terenie i na zielonym dziedzińcu naszego centrum. Planuję również jesienny cykl zajęć tanecznych z elementami teatru fizycznego, zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci, zawsze w kontakcie z naturą. Pojawiają się też spacer, warsztaty i oprowadzania po wystawie stałej w językach ukraińskim i angielskim.

Renata Kosowska, praktykująca leśne kąpiele i uważnie przyglądająca się światu:

Czy na co dzień w pełni wykorzystujesz potencjał swoich zmysłów? Leśne kąpiele pozwalają rozbudzić je wszystkie, otworzyć i korzystać z nich w zupełnie nowy sposób. Jeśli po takim sensualnym zanurzeniu się w lesie zachowasz w sobie nutkę uważności, będziesz w stanie przenieść ją na grunt codzienności. Pozwól sobie na dostrzeganie detali, na wypełnianie płuc aromatami, na słuchanie symfonii, którą dźwięczy codzienność, na uważny dotyk i smakowanie życia z rozmysłem. Zaprogramuj się z nami na pełne i świadome poznanie świata, który cię otacza. Zapraszamy na spacer z elementami shinrin yoku. Nazwaliśmy je Oddech lasu.

Na kreatywność edukatorów Symbiozy zawsze można liczyć! / fot. Magdalena Balicka-Mendel

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

25 sierpnia

- Wizyta Leah M. Basinang-Ruiz, ambasadora Republiki Filipin w Polsce
- Spotkanie powitalne z Erin Nickerson, nową konsul generalną USA w Krakowie

26 sierpnia

- Uroczyste wręczenie aktów powierzenia stanowisk dyrektorom szkół i placówek oraz pożegnanie dyrektorów odchodzących ze stanowisk, Sala Obrad RMK

27 sierpnia

- Uroczystość oddania do użytkowania nowo wybudowanej Trasy Łagiewnickiej, przystanek podziemny KMK między sanktuarium Bożego Miłosierdzia i Centrum Jana Pawła II

28 sierpnia

- Święto patronalne krakowskiej cerkwi prawosławnej pw. Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy – Prezydent Krakowa został uhonorowany Medalem Świętej Równiej Apostołów Marii Magdaleny III stopnia, Parafia Prawosławna pw. Zaśnięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Szpitalna

zdjęcia: Bogusław Świerżowski

29 sierpnia

- Obchody Dnia Straży Miejskiej, Sala Obrad RMK

1 września

- Rozpoczęcie roku szkolnego 2022/2023 i oddanie do użytku rozbudowanej części Szkoły Podstawowej nr 50, ul. Katowicka

- Rozpoczęcie roku szkolnego 2022/2023 i oddanie do użytku rozbudowanej części Szkoły Podstawowej nr 66, ul. Skotnicka
- Uroczysta Gala Jubileuszowa XXXVIII Krajowego Zjazdu Komunikacji Miejskiej IGKM, ICE Kraków

2 września

- Uroczystości pogrzebowe wieloletniego prezydenta Rzeszowa Tadeusza Ferenc, cmentarz komunalny Wilkowyja, Rzeszów

Sprawdź swój rower!

Joanna Majdecka

Zapraszamy mieszkańców Krakowa do skorzystania po raz kolejny z oferty bezpłatnych miejskich kontroli stanu rowerów. Przeprowadzane przez profesjonalnych serwisantów kontrole służą poprawie bezpieczeństwa mieszkańców podróżujących ekologicznymi jednośladami.

Osoby, które odwiedzą punkty kontroli, mogą spodziewać się m.in. sprawdzenia stanu technicznego roweru i drobnych usług typu regulacja hamulców lub siodełka czy smarowanie łańcucha. Kontrola nie jest usługą serwisową. W tej edycji z oferty można skorzystać w dwóch miejscach:

- na rondzie Mogiłskim (na dolnym poziomie): 20–21 września oraz 4–5 i 7–8 października
- na pl. Inwalidów: 28–29 września oraz 14–15 października.

W dzień powszedni zapraszamy między godz. 10.00 a 18.00, a w sobotę między godz. 9.00 a 17.00.

Przypomnijmy też, że od maja pracownicy krakowskich przedsiębiorstw i instytucji mogą uczestniczyć w kolejnej edycji miejskiej rowerowej kampanii „Rowerem do pracy, czyli dom, rower, praca... i tak w kółko”. Władze miasta zachęcają pracodawców i pracowników krakowskich oraz podkrakowskich instytucji do aktywnego wpływu na zmniejszenie zatłoczenia ulic, a tym samym na jakość i komfort życia w naszym mieście, czyli do korzystania z rowerów podczas codziennych podróży do i z pracy, a w szczególności do rezygnacji z samochodów. Tegoroczna edycja jest rekordowa – bierze w niej udział ponad 200 pracodawców. W ciągu pierwszych trzech miesięcy kampanii na rowerze do pracy przyjeżdżało średnio ok. 3400 pracowników ze zgłoszonych do akcji podmiotów.

Na najaktywniejszych rowerzystów czekają co miesiąc upominki, a na wszystkich – zdrowie, świetna kondycja, piękna sylwetka, mnóstwo codziennej przyjemności, jaką daje „rowerowa wolność”, oraz dodatkowy czas wolny, którego rowerzysta nie traci na podróże zatłoczonymi ulicami. Organizatorem obu powyższych wydarzeń jest Wydział Gospodarki Komunalnej i Klimatu Urzędu Miasta Krakowa.

Anna Wawruch

Wakacje w kajaku, na desce SUP, z wiostem w rękę, nad rzeką, zalewem, a może w dających cięń skałach? W Krakowie to możliwe! Wraz z końcem września zakończy się kolejna edycja miejskiej kampanii rekreacyjno-sportowej „Kraków w formie”.

Kampania przeprowadzona przez Wydział Komunikacji Społecznej UMK obfitowała w liczne atrakcje, m.in. wspinaczkę, pływanie na SUP-ach, tańce czy sptyw kajakowy / zdjęcia: Anna Wawruch

Lato w pełnej formie!

W tym roku postawiliśmy na zupełnie nowe, bardziej ekstremalne aktywności, którymi zainteresowanie było ogromne. Niekończące się listy chętnych na sptywy rzeką Dłubnią, szkolenia kajakarskie nad Zalewem Nowohuckim i zajęcia na deskach SUP nad Bagrami. Te propozycje to strzał w dziesiątkę. Tegoroczne lato z piękną pogodą było świetną okazją do tego, aby zobaczyć, jaki potencjał ma w sobie Kraków. Jak bardzo może nas zainspirować, z jakich możliwości możemy skorzystać, niekoniecznie wyjeżdżając na jego obrzeża – mówi Monika Chylaszek, dy-

rektor Wydziału Komunikacji Społecznej, który prowadził kampanię.

Przypomnijmy, że „Kraków w formie” to akcja, która od 2021 r. zachęca krakowian do uprawiania sportu i prowadzenia zdrowego trybu życia. Idea, aby „wyjść na pole” i wykorzystać miejską infrastrukturę sportową, zrodziła się po okresie pandemicznego lockdownu, który dał nam się bardzo we znaki.

Pomysł ten docenili także mieszkańcy, którzy chętnie zgłaszali się do udziału w organizowanych wydarzeniach, zapisując się nawet na listy rezerwowe. – Potrzebowaliśmy

wszyscy powietrza, ruchu, wyjścia z domów i powrotu do formy. Dlatego na bieżąco śledzimy miejskie komunikaty, aby skorzystać z zaproszeń. We wrześniu chcielibyśmy jeszcze wybrać się całą rodziną na wspinaczkę. Nigdy nie próbowaliśmy tej formy aktywności, liczymy, że zdążymy się zapisać – mówi pan Piotr, który uczestniczył w sierpniowym sptywie Dłubnią.

W tym roku działo się wyjątkowo dużo. Sporty wodne to jedno, ale przypomnijmy, że w sezon wakacyjny udało nam się wkroczyć prawdziwie sportowo-tanecznym krokiem, m.in. podczas Pierwszego Wielkiego Maratonu Fitness „Kraków w formie”, w którym wzięło udział ponad 250 osób, zapelniając każde wolne miejsce w Małej Hali Tauron Areny! Praktycznie w centrum miasta, bo w Lesie Wolskim, kolejny już raz całymi rodzinami wspinaliśmy się w skałach. Seniorzy mogli prawdziwie obcować z naturą podczas leśnych spacerów terapeutycznych. Dla najbardziej wymagających, czyli najmłodszych, zaplanowaliśmy na wrzesień szkolenia ze sportów rolkarsko-deskorolkowych w miejskich skateparkach, których mamy już kilka.

„Kraków w formie” zachęca i motywuje do podjęcia aktywności fizycznej i prowadzenia zdrowego trybu życia. Pamiętajmy jednak, że zmiany najlepiej wprowadzać pod czujnym okiem profesjonalisty, zgodnie z zasadami bezpieczeństwa.

Tego lata Kraków zaliczył formę na 5+. Szykujemy się na wiosnę!

Zachęcamy do podjęcia aktywności fizycznej!

fot. archiwum KHK SA

Energia z odpadów najbardziej stabilna na rynku

Dominika Biesiada-Klimczak

Energia ciepła z odpadów ma coraz większe znaczenie. W dobie ogromnych wzrostów cen energii z paliw kopalnych ciepło z Ekospalarni ma niezaprzeczalne zalety zarówno ekonomiczne, jak i ekologiczne.

Przed uruchomieniem Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów (ZTPO) niemal 100 proc. ciepła w sieci MPEC SA pochodziło ze spalania paliw kopalnych. W obecnych czasach ich ceny wzrosły i wciąż wzrastają, co niewątpliwie wpłynie na znaczny wzrost kosztów ogrzewania – mówi Tadeusz Trzmiel, prezes Zarządu KHK SA.

Koszty przetwarzania odpadów nie są tak wrażliwe na zmiany cen podstawowych nośników energii – węgla i gazu. Co istotne, KHK SA jako właściciel ZTPO nie jest objęty systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, nie uiszcza więc z tego tytułu opłaty. Nie ma uzasadnienia do podniesienia w tym roku taryfy dla ciepła produkowanego w Ekospalarni – mieszkańcy zatem nie zapłacą w 2022 r. więcej za energię z odpadów będącą częścią składową ciepła sieciowego. Spółka nie podniesie też w tym roku cen sprzedaży prądu produkowanego w Ekospalarni.

Niezależność energetyczna

Już dzisiaj KHK SA, właściciel ZTPO, poprzez wzmocnienie niezależności energetycznej miasta w dostrzegalnym zakresie wpływa na stabilizację cen ciepła w Krakowie. – Ostateczna cena ciepła oczywiście w większości będzie zależała od wzrostu cen paliw kopalnych spalanych w elektrociepłowni PGE Energia Ciepła i elektrowni CEZ Skawina, czyli głównych dostawców energii

dla Krakowa. Ale rosnący udział w tym rynku Ekospalarni to nie tylko bezpieczeństwo energetyczne, którego znaczenie wzrosło przy niedoborach w zaopatrzeniu w węgiel, ale również gwarancja łagodzenia skutków ekonomicznych kryzysu energetycznego, który trwa i nie wiadomo, kiedy się skończy – mówi Tadeusz Trzmiel. – Ekospalarnia dostarczała w ostatnich latach średnio ok. 12 proc. ciepła do sieci miasta Krakowa. Po zakończeniu już rozpoczętej inwestycji w instalację odzysku ciepła ze spalin udział ten od przyszłego roku wzrośnie o kolejnych kilka procent – dodaje.

Warto podkreślić, że uruchomienie tej instalacji przyczyni się do produkcji dodatkowych ilości energii cieplnej o 243 TJ (24 proc. więcej niż obecnie) i energii elektrycznej (o ok. 1,8 GWh), bez konieczności spalania większej ilości odpadów. Ponadto uzyskane zostaną oszczędności wody (ok. 50 tys. m sześć.) w wyniku zagospodarowania odzyskanego kondensatu.

Nowoczesna Ekospalarnia

Ekospalarnia Kraków należy do grona najnowocześniejszych zakładów tego typu w Europie. Ten strategiczny dla Krakowa zakład pracuje już prawie sześć lat, przekształcając w prąd i ciepło ok. 230 tys. ton odpadów rocznie. Koszt budowy zakładu wyniósł 666 mln zł netto, a dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności wyniosło 55,8 proc. kosztów kwalifikowanych.

Spółką odpowiedzialną za eksploatację Ekospalarni jest Krakowski Holding Komunalny SA. Przedsiębiorstwo podejmuje wyzwania związane z dbałością o otaczające nas środowisko, zapobieganiem skutkom zmian klimatycznych, prowadzi szeroko zakrojone działania edukacyjne oraz angażuje się w kwestie związane z dalszym rozwojem alternatywnych źródeł energii. Jest liderem podatkowej grupy kapitałowej, w skład której wchodzi krakowskie spółki: MPEC SA, WMK SA, MPK SA oraz Arena Kraków SA. W ubiegłym roku KHK SA obchodził jubileusz 25-lecia.

Budżet obywatelski – głosuj, bo warto

Emilia Król

Już od 15 września będzie można zapoznać się z listą projektów, które zostaną poddane pod głosowanie w ramach dziewiątej edycji budżetu obywatelskiego. Warto głosować, gdyż inicjatywy mieszkańców nie tylko zmieniają najbliższe otoczenie, ale także integrują sąsiadów i tworzą przestrzeń do rodzinnego spędzania wolnego czasu.

Przypomnijmy, w tym roku do dyspozycji mieszkańców przeznaczono łącznie 38 mln zł, to o 3 mln więcej niż w roku ubiegłym. O tym, jakie projekty zwyciężą w tym roku, zdecydują mieszkańcy w głosowaniu, które rozpocznie się 30 września i potrwa przez dwa tygodnie. Lista zwycięskich zadań zostanie ogłoszona 7 listopada. Choć zasady głosowania pozostają niezmiennie, przypominamy je poniżej.

• Kiedy odbędzie się głosowanie?

Głosowanie rusza 30 września i potrwa do 14 października.

• Gdzie znajdę projekty, które zakwalifikowały się do etapu głosowania?

Ich wykaz znajdziesz na stronie: budzet.krakow.pl.

• W jaki sposób będzie można głosować?

Głosowanie odbywać się będzie w internecie – za pośrednictwem specjalnej platformy dostępnej w okresie głosowania pod adresem: budzet.krakow.pl oraz tradycyjnie – w zorganizowanych na terenie miasta punktach do głosowania.

• Skąd mam wiedzieć, gdzie znajduje się punkt do głosowania w mojej dzielnicy?

Zajrzyj na stronę: budzet.krakow.pl – znajdziesz tam pełen wykaz punktów wraz z godzinami ich otwarcia.

• Kto może głosować?

Każdy mieszkaniec Krakowa, bez względu na wiek. BO jest także dla dzieci i młodzieży.

• W jaki sposób oddać głos?

Wybierz po trzy projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe. Zadania oceń w skali od 1 do 3 punktów – 3 punkty odpowiadają zadaniu, które twoim zdaniem najbardziej zasługuje na realizację. Przedsięwzięcia, które zdobędą łącznie najwięcej punktów, znajdują się na liście rankingowej.

• Co się stanie z moim głosem, jeśli wskażę mniej niż sześć projektów?

Twój głos będzie wtedy nieważny.

• Które zadania zostaną zrealizowane?

Do realizacji zostaną wybrane te pomysły, które uzyskają najwyższą punktację, aż do wyczerpania środków przeznaczonych na budżet obywatelski (tak w skali miasta, jak i konkretnej dzielnicy).

• Jakie dane muszą podać, głosując w sposób tradycyjny?

Głosując w punkcie, musisz podać swoje imię i nazwisko, adres zamieszkania, numer PESEL/kod identyfikujący nadany przez Urząd Miasta Krakowa dla osób niemających numeru PESEL oraz numer dzielnicy zgodnie z adresem zamieszkania. Pamiętaj, aby mieć przy sobie dokument potwierdzający tożsamość.

• Jak zagłosować przez internet?

Najpierw zarejestruj się na platformie, podając swoje imię i nazwisko, adres zamieszkania, numer PESEL, jeśli go nie masz – datę urodzenia i płeć; numer telefonu komórkowego oraz numer i nazwę dzielnicy zgodnie z adresem zamieszkania. Głosowanie za pośrednictwem platformy wiąże się z koniecznością potwierdzenia założenia konta poprzez SMS.

• Czy konto do głosowania należy zakładać co roku?

Nie, raz założone konto jest aktywne. Możesz z niego również skorzystać przy składaniu wniosków do budżetu obywatelskiego.

• Co zrobić, gdy nasze dane uległy zmianie?

Można je poprawić po zalogowaniu z wykorzystaniem poprzednich danych, na które zostało założone konto (np. adres mailowy). Po zalogowaniu należy kliknąć na menu po lewej stronie na pozycję „Aktualizacja danych”.

• Co się stanie, gdy kilka projektów zdobędzie tyle samo punktów?

Wtedy o kolejności na liście rankingowej zdecyduje publiczne losowanie.

• Co w sytuacji, gdy kolejny projekt na liście spowoduje przekroczenie środków przeznaczonych na BO – czy to w skali dzielnicy, czy miasta?

Wówczas uwzględniony zostanie pierwszy z kolejnych projektów, którego realizacja nie spowoduje przekroczenia dostępnych środków.

• Mieszkam w Bieżanowie, ale pracuję na Zwierzyńcu i na projekt z tej dzielnicy chciałbym głosować. Czy mogę?

Nie – głosujemy tylko na projekty z dzielnicy, którą zamieszkujemy.

Jeden z projektów zrealizowanych w ramach budżetu obywatelskiego / Fot. Bogusław Świerżowski

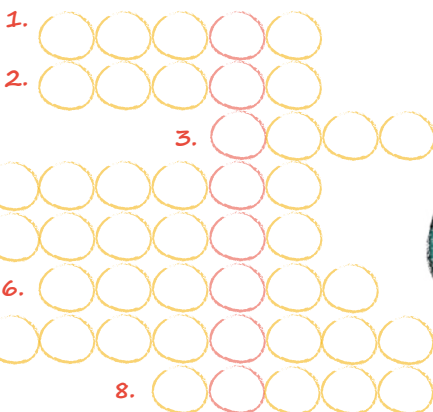
CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

Nie wiem jak wy, ale ja mam wiele marzeń. Chciałbym odbyć podróż dookoła świata, poznać moich smokoróżcowych przodków, przeczytać wszystkie książki o smokach, wystąpić w przedstawieniu muzycznym w Krakowskim Teatrze Variété lub na scenie Teatru im. Juliusza Słowackiego (teatr otwarto w 1893 r., czyli ponad 100 lat temu). Nie uwierzycie, ale miał on swoją własną elektrownię, którą nazwano „domem machin”, a obecnie mieści się tam Scena Miniatura. Kiedy mieszkańcy Krakowa spędzali czas przy lampach naftowych, Teatr Miejski, bo tak się wtedy jeszcze nazywał, rozświetlały żarówki. Musicie koniecznie znaleźć kiedyś czas, by pospacerować Krakowskim Szlakiem Techniki, który pokazuje miasto z perspektywy dziedzictwa przemysłowego. Jednym z obiektów jest właśnie „dom machin”, ale na jego trasie znajdują się też m.in.: stacja kolejowa Kraków Główny, zajezdnia tramwajowa czy Krakowska Huta Szkła. A swoją drogą, wyobrażacie sobie, że uczycie się do lekcji, siedząc przy kaganku lub lampie naftowej? Muszę zapytać cioci, czym oświetlali Smoczą Jamę, zanim dotarła do nich elektryczność, bo dziś używają tylko ekologicznych i energooszczędnych żarówek LED.

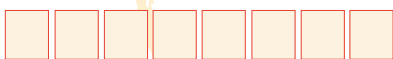
PLAC ZABAW

Rozwiążcie krakowską krzyżówkę, a hasło wpiszcie do przygotowanych kratek.

1. .... Trzech Wieszców – zwyczajowa nazwa krakowskich alei.
2. Siedziba królów w Krakowie.

3. Mój kuzyn to ....
4. Wielka łąka w Krakowie, która jest parkiem miejskim.
5. Smaczny i okrągły symbol Krakowa.
6. Park miejski otaczający Stare Miasto w Krakowie.
7. Handlowy budynek z kramami na środku Rynku Głównego.
8. Główny plac miejski.

KRAKÓW

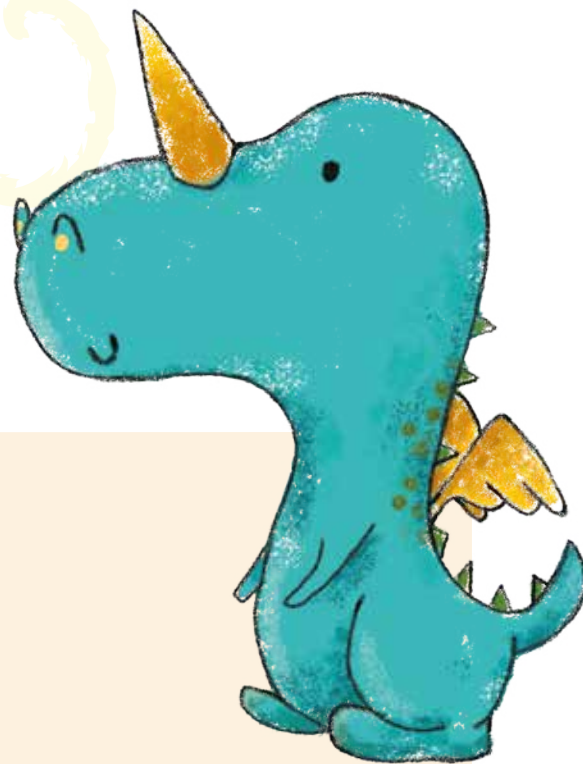
JUŻ WIEM!

Ależ byłem zaskoczony, gdy Smok Wawelski pokazał mi kalendarz nietypowych świąt. Nie miałem pojęcia, że praktycznie każdy dzień w roku poświęcony jest jakimś wydarzeniom lub ludziom. Nie tak dawno był Dzień Dobrych Wiadomości, Dzień Marzyciela, a jutro (15 września) będzie Międzynarodowy Dzień Kropki, która może być początkiem każdej drogi, o czym można się przekonać, czytając książkę „Kropka” autorstwa Petera Reynoldsa. Bardzo spodobało mi się święto tego znaku przestankowego, ponieważ pomaga ono odkrywać talenty, pobudza wyobraźnię i jest okazją do kreatywnej zabawy. Mieszkając już chwilę w Krakowie, przekonałem się, że jego najmłodsi mieszkańcy mają w sobie wielkie moce! Są niezwykle artystami, naukowcami, sportowcami i bardzo odważnymi ludźmi. Odwiedzałem przeróżne imprezy, obserwowałem konkursy, oglądałem wystawy prac plastycznych, zastuchiwałem się w koncertach muzycznych i jestem pod wielkim wrażeniem talentów, które drzemią w krakowskich dzieciach. I choć zazwyczaj kropka kojarzy się nam z zakończeniem, to tu niech będzie początkiem kreatywnej zabawy!

GALERIA SZTUKI

Pozwólcie wyobraźni zaszałeć i stwórzcie wasze kropkowe dzieło sztuki. Tematem przewodnim niech będą marzenia.

ZACZYTANY KRAKÓW

Lubicie opowieści o skrzatach? Ja bardzo, dlatego polecam wam bardzo ciekawą książkę o skrzacie Jagódce.

Skrzata Jagódkę mieliśmy okazję poznać już jakiś czas temu, kiedy to jego przygody ukazywały się w formie niewielkich pojedynczych książeczek, a obecnie zostały zebrane w dwóch tomikach. Tytułowy skrzat mieszka w lesie wraz z żoną Poziomką oraz przyjaciółmi: mądrą i czytającą sową Mądrą Głową, niedźwiadkiem Barnabą, zajączkiem Kicajem, wiewiórką Rudą Skórką i wieloma innymi. Przeżywając ze skrzatem mnóstwo przygód, dowiemy się, jak to się stało,

że w lesie pojawiła się biblioteka, dlaczego niektóre ptaki porzucają swoje jaja albo jakie konsekwencje może wywołać plotka wypowiedziana w przyptływie źródła. Poznamy domy różnych zwierząt mieszkających w lesie i dowiemy się, jaki pomysł na własny dach nad głową mieli Jagódka i jego żona. Mimo że opowieści są dość krótkie, każda zawiera cenny morał, który można wykorzystać w życiu. Wyruszcie naprzeciw leśnej przygodzie!

Ewa Stadtmüller, „Przygody skrzata Jagódki”, Wydawnictwo Skrzat, Kraków 2022.

Biblioteka
Kraków

Świadcysz usługi noclegowe dla turystów?*

- popularnie zwane turystycznym najmem krótkoterminowym

**a może...
wybierasz
miejsce
na nocleg?**

**Sprawdź je w aplikacji
Krakowskie
Obiekty Noclegowe
ekon.um.krakow.pl**

* Świadczenie usług hotelarskich w obiekcie niekategoryzowanym (np. hostelu, apartamencie, pokojach gościnnych), wymaga zgłoszenia obiektu do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Krakowa.

Młodzi proKlimatyczni

Fot. Bogusław Świerzowski

Magdalena Wiśta

„Kraków w dobrym klimacie” – kampania miejska trwająca przez cały rok 2022 zaowocowała wieloma proekologicznymi działaniami zachęcającymi mieszkańców Krakowa do tworzenia wspólnoty dbającej o środowisko naszej planety.

Podczas rodzinnych Smoczych pikników, które odbyły się w lipcu i sierpniu, dzieci wraz z rodzicami miały okazję utrwalić wiedzę dotyczącą ochrony środowiska i odnawialnych źródeł energii. Gra edukacyjna „W smoczym klimacie” podejmowała zagadnienia związane z czystym powietrzem, wodą, segregacją odpadów oraz ekologicznym transportem. Atrakcyjna forma gry zakończonej otwieraniem smoczych sejfów z niespodziankami sprzyjała integracji oraz pogłębieniu świadomości o tym, jak ważne jest dbanie o środowisko.

To jednak nie koniec kampanii „Kraków w dobrym klimacie”! Czas na kolejne klimatyczne aktywności. Przed nami trzecia edycja akcji rozdawania roślin w zamian za zgromadzone przez mieszkańców

elektroodpady, takie jak zużyte baterie, żarówki, płyty CD, kable, matę AGD czy ładowarki. Wcześniej krakowianie otrzymali rośliny doniczkowe w okresie walentynkowym, w kwietniu przy okazji obchodów Dni Ziemi, a w czerwcu – podczas Dnia Otwartego Magistratu. Już we wrześniu po raz kolejny uczniowie 20 szkół podstawowych z Krakowa zostaną zaproszeni do odebrania pytochwytnych roślin w zamian za elektroodpady.

W trakcie trwania kampanii odbiorcy mają okazję zapoznać się z czterema spotami proklimatycznymi traktującymi o oszczędzaniu wody, prądu, dbaniu o czyste powietrze i segregację odpadów. W atrakcyjnej szacie graficznej i żartobliwej formie przedstawiliśmy kluczowe zagadnienia ochrony środowiska.

Zorganizowaliśmy także warsztaty „Zero waste”, podczas których powstały bransoletki ze zużytych t-shirtów, breloczki z dętek rowerowych czy koszyczki ze starych bannerów.

Mamy nadzieję, że przeprowadzone akcje staną się inspiracją do dalszych działań ekologicznych wśród mieszkańców, a młodzież będzie promować modę na bycie „proklimatycznym”. Zostańcie z nami w dobrym klimacie!

Ryszard Kozik

z urodzenia i zamieszkania nowohucianin, były dziennikarz „Gazety Wyborczej”, pracownik Muzeum Krakowa

”**Ważne jest też dla mnie to, że od swej pierwszej edycji „Zajrzyj do Huty” jest okazją do odkłamywania negatywnych stereotypów o dzielnicy i pokazywania jej jako miejsca zielonego, wygodnego, zamieszkiwanego przez sympatycznych i kreatywnych ludzi.**

Widziane z Krzysztoforów

Zajrzyj do Huty, czyli nowohuckie pospolite ruszenie

Moje pierwsze felietony na łamach KRAKOWA.PL były wyłącznie nowohuckie i wpisywały się w jubileusz 70-lecia dzielnicy. Nowa Huta regularnie w nich powraca, a raz do roku króluje. We wrześniu, gdy zapraszam na „Zajrzyj do Huty”.

To okazja wyjątkowa, z wielu względów. Jeden jest taki, że w trakcie tego wydarzenia nowohuckie instytucje kulturalne (nigdzie poza Starym Miastem nie ma ich tak wielu) jednoczą siły, żeby godnie przyjąć wszystkich, którzy zjadą do dzielnicy. Dzielnicy rozumianej szeroko, jako pięć obecnych, które przed reformą samorządową były jedną. To także ważny element, bo choć dziś przeważnie utożsamiamy się chętniej z najbliższym otoczeniem, czyli np. Mistrzejowicami czy Bieńczykami, warto jednak pamiętać, że Nowa Huta to nie tylko dzisiejsza Dzielnica XVIII, zwana starą Nową Hutą.

Ważne jest też dla mnie to, że od swej pierwszej edycji „Zajrzyj do Huty” jest okazją do odkłamywania negatywnych stereotypów o dzielnicy i pokazywania jej jako miejsca zielonego, wygodnego, zamieszkiwanego przez sympatycznych i kreatywnych ludzi. I nie chodzi tu o malowanie trawników i uprawianie propagandy. O tym, że negatywne stereotypy trzymają się mocno, przekonuję się często nadal, nawet w swoim miejscu pracy, choć optymistycznie wygląda fakt, że dotyczy to raczej osób ode mnie starszych, czyli już minimum półwiecznych. U młodszych raczej takich uprzedzeń nie spotykam, co zapewne także jest zasługą tego nowohuckiego pospolitego ruszenia.

Spotkajmy się

W coraz większym stopniu „Zajrzyj do Huty” staje się również zaproszeniem do bezpośrednich spotkań z nowohucianami. A w tym roku sam do tego przyłożę rękę. Mieszkam przy pl. Centralnym i przed rokiem w drodze do apteki spotkałem koleżankę z Muzeum Nowej Huty prowadzącą wycieczkę śladem nowohuckich miejscówek kulinarnych. Zostałem grupie przedstawiony, a spotkanie to podsunęło mi pomysł na spacer po dzielnicy i nowohucianach. Nie będziemy oczywiście po nikim deptać, wymyśliłem jednak trzy trasy po różnych częściach dzielnicy, w trakcie których spotkamy kilkoro mieszkańców Nowej Huty, przede wszystkim artystów i aktywistów. I z nimi porozmawiamy.

Kogo spotkamy, dokąd dojdziemy? – to pozostanie tajemnicą. Znane są tylko punkty startu. Mam nadzieję, że zechcą Państwo zaryzykować i wybrać się ze mną na spacer z nowohucianami. Pierwszy startuje w sobotę, 17 września o godz. 15.00 spod czotgu stojącego przed Muzeum Czynu Zbrojnego (os. Górali 23, vis-à-vis Teatru Ludowego), drugi w niedzielę 18 września o godz. 10.00 sprzed Muzeum Nowej Huty (os. Centrum E 1, dawne kino Świątowid), a trzeci tego samego dnia o godz. 15.00 spod Zespołu Szkół Mechanicznych nr 3 (os. Szkolne 37). Serdecznie zapraszam, a spacer są bezpłatne i nie wymagają rezerwacji.

Wycieczki, pokazy, koncerty

Ale oczywiście moje spacer są tylko maleńki fragment programu całego wydarzenia, pękającego co roku od spacerów (np. „Północne przedmieścia Nowej Huty” Nowohuckiego Laboratorium Dziedzictwa czy „Nowa Huta ceglana i prefabrykowana” Muzeum Nowej Huty), wycieczek (m.in. „Ogórkiem przez Hutę”, rowerowa na Przylasek Rusiecki czy autokarowa „Nowa Huta – Nowe Tychy”), warsztatów, spotkań, oprowadzań (np. po wystawie „Plac Centralny. W poszukiwaniu centrum” w Muzeum Nowej Huty, po Teatrze Ludowym, Domu Utopii, budynku Z i schronie pod budynkiem S dawnego Centrum Administracyjnego nowohuckiego kombinatu oraz schronie pod Szpitalem Żeromskiego, Muzeum Duchowości i Kultury Cystersów), pokazów („Fire show” przed Muzeum Nowej Huty, krav maga w Muzeum Czynu Zbrojnego) i występów (np. „Wielka rewia operetki i musicalu” w Nowohuckim Centrum Kultury), koncertów (m.in. Nowohuckiej Orkiestry Instrumentów Nieprzypadkowych oraz chóru Krakofonia). Będzie też Nowohucki dyżur literacki w Cafe NOWA Księgarnia oraz trening biegowy „Biegiem przez Hutę”. A tych, którym wciąż wydaje się, że Nowa Huta jest na końcu świata, zapraszamy na specjalny przejazd krakowiakiem, dzięki któremu przekonają się, że to jednak całkiem blisko. „Zajrzyj do Huty” to także okazja do rozmowy o przyszłości dzielnicy – w tym roku otworzy ją panel dyskusyjny „Nowa Huta 2040”. Pełny program znajdziecie na stronach Muzeum Krakowa i współorganizatorów. Zajrzyjcie do Huty!

Nowy sezon w Teatrze Ludowym

Piotruś Pan / fot. Kacper Trzmiel

Patryk Lewandowski

Koniec wakacji to niekoniecznie powód do smutku. Wreszcie będzie można pójść do teatru! Tym razem zapraszamy do Teatru Ludowego, jednego z najpopularniejszych miejsc na kulturalnej mapie Krakowa. Co nas czeka w sezonie 2022 / 2023?

Hugh Lofting „Doktor Dolittle”, reż. Marcin Prusak

Doktor Dolittle jest lekarzem, który mieszka w małym, angielskim miasteczku. Oprócz tego, że leczy ludzi, pomaga też wszystkim potrzebującym zwierzętom. Pewnego dnia w miasteczku pojawia się cyrk. Przypadkiem doktor dowiaduje się, że zwierzętom w nim zatrudnionym nie dzieje się najlepiej... Aby im pomóc, doktor zatrudnia się w cyrku, a akcja ratunkowa rozwinie się w sposób zupełnie nieoczekiwany...

Premiera: 24 września 2022, Duża Scena

Piotruś Pan. W cieniu dorobku na podstawie „Piotrusia Pana” J.M. Barriego i „Poszukując Piotrusia Pana” Łukasza Zaleskiego, reż. Przemysław Jaszczak

Piotrusia Pana nie trzeba nikomu przedstawiać – dumny, przekorny chłopak, który nigdy nie dorośnie. Dziś jednak Piotruś jest nie w humorze, nie może znaleźć swojego cienia. Zamiast niego

spotkał Wendy – dziewczynę, która słyszała o Piotrusiu Panie jak każdy z nas, ale nie była pewna, czy on naprawdę istnieje. Wspólny lot, wyprawa na lagunę, walka z piratami – niby nic zobowiązującego, kolejne przygody, czyli dzień jak co dzień w Nibylandii...

Premiera: 2 października 2022, Scena Pod Ratuszem

Michał Siegoczyński „Don Kichot”, na motywach „Don Kichota” Miguela de Cervantesa, reż. Michał Siegoczyński

Autorska inscenizacja jednego z najważniejszych tekstów literatury powszechnej, którego interpretacja będzie podążała za figurą Don Kichota i jego reinterpretacji oraz przetworzeń w tradycji literatury, bazując na galerii postaci wywodzących się z innych dzieł o wyraźnych znamionach „donkiszoterii”.

Premiera: 6 listopada 2022, Duża Scena

Adam Mickiewicz, Michał Walczak, „Ballady i romanse”, reż. Ewa Rucińska

Spektakl muzyczny realizowany w 200. rocznicę wydania tomu „Ballady i romanse” Adama Mickiewicza. Historia zdesperowanego polonisty, który po wyrzuceniu ze szkoły, odejściu żony i eksmisji zakłada romantyczną agencję matrymonialną dla VIP-ów: „Ballady i romanse”. Jej agenci zajmują się kojarzeniem par i szukaniem drugich połówek wysoko funkcjonującym pracocholikom, prowadzą też antymobbingowe kursy i rytuały uromantyczniające. Czy odnajdziemy radość życia pomimo szalejących kryzysów? Czy inspiracją dla odrodzenia może być wydany 200 lat temu tomik poezji romantycznej?

Premiera: 3 grudnia 2022, Duża Scena

Hans Christian Andersen, „Calineczka”, reż. Jakub Roszkowski

Spektakl realizowany w ramach projektu „Mali Przewodnicy Zmysłów” jako suma doświadczeń zebranych podczas warsztatów multisensorycznych prowadzonych przez artystów teatralnych dla dzieci. Warsztaty i produkcja skierowana do najmłodszej publiczności Teatru Ludowego, realizowana jako spektakl do doświadczania wszystkimi zmysłami.

Premiera: grudzień 2022, Scena Pod Ratuszem

Kraków

TEATR
LUDOWY

Witold Gombrowicz

IWONA, KSIĘŻNICZKA BURGUNDA

Reżyseria: Cezary Tomaszewski

30 września, 1 października 2022 • Duża Scena

Kulturalna jesień w Podgórzu jest naprawdę wyjątkowa! / fot. archiwum Centrum Kultury Podgórze

Podgórska Jesień Kulturalna

Joanna Pieczonka

Jedni kochają jesień za feerię kolorów, drudzy jej nie znoszą, bo kojarzy im się ze słotą i szybko zapadającym zmierzchem. Natomiast ta kulturalna, organizowana przez Centrum Kultury Podgórze oraz Dzielnicę XIII Podgórze, ma szansę przypaść do gustu wszystkim! Będzie obfitować w wydarzenia artystyczne o nietuzinkowym kolorycie, które wypełnią aż pięć wrześniowych poranków i wieczorów, od 14 do 18 września.

Jesień najpiękniej wygląda w górach, na szlaku. Hipnotyzujące wręcz odcienie żółci, czerwieni i brązu wabią wędrowców, a ci, wyruszając w drogę, zabierają ze sobą nie tylko wygodne buty i plecak, ale również piosenkę. Stąd pomysł na motywy przewodni finału tegorocznej edycji Podgórskiej Jesieni Kulturalnej, który odbędzie się 18 września na Rynku Podgórskim, czyli poezję śpiewaną i górskie szlagiery. Do tego dodamy również nutkę romantyzmu, odrobinę sentymentu i dreszczyku emocji oraz akcent historyczno-społeczny – wszystkie te elementy będzie można odnaleźć w programie imprezy. Serdecznie zapraszam – mówi Anna Grabowska, dyrektor Centrum Kultury Podgórze.

Wystawa fotografii, gra terenowa oraz spektakl

Rozpocniemy w środę, 14 września o godz. 17.00 (Centrum Kultury Podgórze, ul. Sokolska 13) kostiumowym spektaklem muzycznym o przewrotnym tytule „Romantycznie... a po ślubie...”, w wykonaniu Ewy Warty-Śmietany, Jacka Śmietany i Henryka Rajfera (obowiązują bezpłatne wejściówki).

Drugiego dnia Podgórskiej Jesieni Kulturalnej zaprosimy krakowian na wernisaż wystawy fotografii Jerzego Szota, zatytułowanej „People Watching” (15 września, czwartek, godz. 17.00 – CKP, ul. Sokolska 13). Jest to projekt artystyczny łączący dziennikarską dokumentację strajków i manifestacji, które miały miejsce w Polsce w latach 80. XX w., z epilogiem nawiązującym do współczesnych

wydarzeń społeczno-politycznych w naszym kraju. Wstęp na wydarzenie jest wolny.

Dzień trzeci (16 września, piątek) upłynie m.in. pod znakiem gry terenowej dla uczniów szkół podstawowych „Dokąd tupta za dnia język?” (godz. 10.00–13.00; obowiązują wcześniejsze zapisy: edukacja@ckpodgorza.pl) oraz słowno-muzycznej gawędy o sławnych podgórskich rodach (CKP, ul. Sokolska 13, godz. 17.00). Potem (17 września, sobota) przyjdzie czas na dreszczyk emocji – za sprawą spektaklu „Sokolska Horror Story”. Start o godz. 18.00, wstęp wolny.

Poezja śpiewana i górskie szlagiery

Ostatniego dnia (18 września, niedziela) powitamy jesień teatralnie i muzycznie na Rynku Podgórskim (godz. 15.00–21.00). Najpierw zaprezentuje się Krakowski Teatr Uliczny „Scena Kalejdoskop” ze swoim spektaklem „Kamienny” – poruszającą historią o miłości, opartą na bieszczadzkich legendach i opowieściach. Potem na plenerowej scenie pojawią się kolejno zespół jazzowy Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. B. Rutkowskiego w Krakowie oraz Agnieszka Grochowicz z zespołem.

Od godz. 18.00 na Rynku Podgórskim będzie królować poezja śpiewana i piosenka górską w najlepszym wydaniu. Swoje największe przeboje zagra zespół Dom o Zielonych Progach. Nie zabraknie więc takich hitów jak „Zostanie tyle gór” czy „Gór mi mało”. Tuż po godzinie 19.00 wystąpi

natomiast kultowy zespół Wolna Grupa Bukowina, znany m.in. z takich przebojów jak: „Majster Bieda”, „Bez słów (Chodzą ulicami ludzie)” czy „Pieśń łagodnych”.

Tegoroczną edycję Podgórskiej Jesieni Kulturalnej zakończy World Music Night Show w wykonaniu Duo Performance (godz. 20.30), czyli wyjątkowe widowisko zawierające najpiękniejsze muzyczne utwory z całego świata, peretki musicalowe i operetkowe, którym będą towarzyszyć wyjątkowe efekty świetlne oraz oprawa taneczna.

Szczegóły na stronie: ckpodgorza.pl. Wstęp na wszystkie wydarzenia organizowane w ramach cyklu jest bezpłatny (na wybrane aktywności obowiązują zapisy lub darmowe wejściówki).

Mateusz Drożdż

Nasze miasto ma wielu ambasadorów, którzy z sukcesami promują Kraków w kraju i za granicami, natomiast tylko jeden z nich może przewozić czołgi, wozy bojowe lub miny. Ma prawie 100 m długości, stacjonuje w Świnoujściu i reprezentuje Kraków na – mówiąc po wojskowemu – morskim teatrze działań.

Pływający ambasador Krakowa

ORP „Kraków”, pełniąc swoją służbę, cały czas jest dumnym reprezentantem i ambasadorem Miasta Krakowa – mówi jego dowódca kpt. mar. Wojciech Zieliński. Okręt ma sporo możliwości, gdyż regularnie uczestniczy w ćwiczeniach morskich polskich i państw NATO. Tylko w ostatnich latach były to manewry o kryptonimach: Cold Response, Spring Storm, Baltic Fortress, Baltops, Anakonda, Dragon, Wargacz czy Aurora. Przy tej okazji wchodził do wielu portów zagranicznych, m.in. Kilonii, Rygi, Kłajpedy, Turku, Tallina i Paldiski czy Oslo i Kristianstadt. – Często są sytuacje, że gdy jesteśmy w obcym porcie, marynarze z floty sojuszniczej czy pracownicy portu, widząc nazwę naszego okrętu, wyraźnie się ożywiają – opowiada kpt. Zieliński. – Zagadują naszych marynarzy, że w Krakowie byli, właśnie się tam wybierają albo że słyszeli, że to fajne miasto i chcą je odwiedzić – dodaje. Z uśmiechem wspomina ostatnią wizytę w Kłajpedzie, gdzie litewski pilot, który przyłynął motorówką na okręt, aby pomóc przy wejściu do portu, zakrzyknął z radością po polsku: „Krakowska sucha!”. Dodał też, że był w Polsce

i że bardzo mu się Kraków spodobał. Równie miło okręt jest zawsze witany w Tallinie, gdzie attaché wojskowym w Estonii jest rodowity krakowianin ptk dr Andrzej Dyląg.

Kilka faktów

ORP „Kraków” to okręt transportowo-minowy. Został zwodowany w Stoczni Północnej w Gdańsku w 1989 r., a rok później wszedł do służby. Jego stalowoszary kadłub ma 95,8 m długości i 10,8 m szerokości, napędzają go trzy potężne silniki o mocy 1800 KM każdy. Załoga liczy 37 osób, w tym sześć pań. Podstawowym zadaniem jednostki jest transport pojazdów kołowych i gąsienicowych oraz ich załóg, a także desantowanie transportowanych oddziałów bezpośrednio na plażę – to drugie zadanie ułatwia okrętowi małe zanurzenie (tylko 2,3 m), rampa i kształt kadłuba. W zależności od potrzeb okręt może zabrać na pokład 9 czołgów (np. PT-91 Twardy czy T-72) lub 9 pojazdów opancerzonych (np. Rosomak lub BWP) albo 17 pojazdów o mniejszym rozstawie osi (np. honkerów czy jeliczów). Okręt może też przewozić miny – od 50 do 135 (w zależności od typu) i stawiać z nich zapory na morzu.

Do obrony służą mu cztery przeciwlotnicze zestawy artyleryjsko-rakietowe „Wróbel II”, a do celów desantowych wyrzutnie ładunków wydłużonych „Sosna”, które mogą oczyścić z min pas plaży, umożliwiając żołnierzom i pojazdom bezpieczne zejście na ląd.

Jednostka dowodzona przez kpt. mar. Wojciecha Zielińskiego wchodzi w skład 2. Dywizjonu Okrętów Transportowo-Minowych dowodzonego przez kmdr. por. Piotra Mazurka i składa się z pięciu okrętów tej samej konstrukcji. Oprócz „Krakowa” są to: okręty „Lublin”, „Gniezno”, „Poznań” i „Toruń”.

Bandera w górę po raz 32!

24 czerwca w Morskim Porcie Wojennym w Świnoujściu odbyły się uroczyste obchody 32. rocznicy pierwszego podniesienia bandery Marynarki Wojennej na krakowskim okręcie. Z tej okazji jednostkę i jej załogę na zaproszenie dowódcy odwiedziła delegacja Rady Miasta Krakowa i Wydziału ds. Turystyki UMK oraz dwoje honorowych członków załogi – Maria Major i Jerzy W. Gajewski – emerytowani pracownicy Urzędu, którzy przez wiele lat zajmowali się kontaktami z załogą.

Dzień później okręt ponownie wcielił się w rolę ambasadora Krakowa. Podczas tegorocznych obchodów Święta Marynarki Wojennej przycumował przy Wybrzeżu Władysława IV w Świnoujściu i przez osiem godzin gościł mieszkańców i turystów, którzy mogli zwiedzić jego pokład.

Po dwóch dniach świątecznych ORP „Kraków” wrócił do codziennej roli strażnika polskiego wybrzeża, gotowego do wyruszenia w morze w obronie Rzeczypospolitej, jej niepodległości i granic. Jednak co jakiś czas wraca do roli ambasadora i zaprasza na swój pokład zainteresowanych „Krakowem” i Krakowem.

ORP „Kraków” został zwodowany w 1989 r. / zdjęcia: Mateusz Drożdż

Nowy rok szkolny pełen atrakcji

Patrycja Psuj

Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta tej jesieni rozpoczyna nowy rok szkolny, proponując urozmaiconą ofertę zajęć kulturalno-edukacyjnych w swoich 13 klubach. Katalog pełen dobrze znanych i lubianych przez nowohucian warsztatów i zajęć został uzupełniony propozycjami nowych, które mogą zaciekać nie tylko najmłodszych mieszkańców Nowej Huty!

Trzeba przyznać, że z OK Kraków-Nowa Huta nie sposób się nudzić. Prawie wszystkie kluby proponują zajęcia taneczne, a tej jesieni oferta powiększyła się o zajęcia z tańca nowoczesnego (Klub Zakole i Klub Zgody), hip-hopu (Klub Mirage) i baletu (Klub Herkules, Klub Jedność, Klub Pod Kasztanami, Klub Mirage, Klub Zakole i Klub Zgody). Dalej odbywać się będą zajęcia z zumbi (Klub Aneks, Klub Herkules, Klub Jedność, Klub Karino, Klub Pod Kasztanami, Klub Mirage i Klub Zakole), gimnastyka (Klub 303, Klub Dukat, Klub Herkules, Klub Jedność, Klub Karino i Klub Mirage) czy pilates (Klub Krzesławice i Klub Mirage). Nowością są zajęcia z samoobrony i jogi proponowane przez Klub Jedność. Kontynuowane będą też zajęcia cyrkowe, a niedługo ruszy nabór do cyrkowej zerówki w Klubie 303.

Malują, gotują, szyją...

Poza zajęciami sportowymi odbywać się będą warsztaty teatralne (Klub Aneks, Klub Jedność, Klub Zakole), innowacyjne zajęcia z robotyki, które cieszą się ogromną popularnością (Klub Jedność, Klub Mirage, Klub Wersalik, Klub Zakole). Powiększona została oferta zajęć plastycznych – teraz warsztaty plastyczne, akwarelowe i rękodzielnicze działają we wszystkich klubach, przy czym w Klubie Krzesławice funkcjonuje Otwarta Pracownia Rysunku, a dla dorosłych kontynuowane są Spotkania AkwareLove.

Poza tym można wziąć udział w warsztatach kulinarnych (Klub Jedność, Klub Karino, Klubie Zakole) i nauczyć się szyć (Klub Herkules, Klub Jedność). W 11 klubach kontynuowane są zajęcia z języka angielskiego i niemieckiego, dodatkowo można skorzystać z zajęć z matematyki (Klub Herkules),

z chemii i przygotowujących do matury (Klub Karino i Pod Kasztanami), przyrody i geografii (Klub Wersalik). Młodzież popołudniami może rozwijać swoje hobby, zagrać w tenisa stołowego, gry planszowe, podciągnąć się w nauce angielskiego lub zorganizować dyskotekę w Klubie Dukat. W Klubie Wersalik rusza Akademia Dzieci i Młodzieży, a w Klubie Krzesławice – dziecięcy klub szachowy.

Aspirujący muzycy mogą wziąć udział w warsztatach muzycznych, nauczyć się grać na gitarze i ukulele (Klub Mirage, Klub Zakole i Klub Karino). Oprócz tego w kilku klubach prowadzone są warsztaty wokalne, w tym chór gospel i Warsztaty Pieśni Ludowych (Klub Karino) oraz śpiew tradycyjny przy akordeonie (Klub Mirage).

Propozycje dla dorosłych

Oferta zajęć dla dorosłych jest równie ciekawa. W Klubie Wersalik spotykają się fani gier planszowych, działa Kulturoteka Dojrzałego Człowieka, odbędzie się kurs obsługi urządzeń mobilnych oraz warsztaty twórcze dla osób w wieku dojrzałym, w Klubie Dukat rusza Dyskusyjny Klub Książki, w Klubie 303 odbywają się zajęcia artystyczne, w Klubie Jedność warsztaty szycia, kurs komputerowy, spotkania dyskusyjne, a dla pań specjalny Ladies project – połączenie

tańca i fitnessu. Ciekawą propozycją są także warsztaty dla taty. Bibliofilów zapraszamy do Klubu Zakole, z którego biblioteki można pożyczać książki.

Nie próżnują także Kluby Rodziców – przyszłych i obecnych zapraszają: Kluby 303, Klub Dukat, Klub Jędrus, Klub Karino i Klub Zakole. W ich ofercie znajdują się rozmaite zajęcia ruchowe (dla mam i niemowląt) oraz warsztaty ze specjalistami. Spotkania w klubach rodzica to także czas na rozmowy, wymianę doświadczeń i wsparcie innych rodziców.

Wersalik po remoncie

Nie można też zapomnieć, że po kilkumiesięcznym remoncie swoje podwoje otworzy Klub Wersalik na os. Ogrodowym 15. W odremontowanych przestrzeniach, dostosowanych także dla osób z niepełnościami, pracownicy Ośrodka Kultury Kraków-Nowa Huta już szykują moc nowych atrakcji i zajęć dla każdej grupy wiekowej. Więcej o ofercie Klubu będzie można usłyszeć w sobotę, 24 września, podczas Dnia Otwartego Klubu Wersalik.

Jesień z Ośrodkiem Kultury Kraków-Nowa Huta może być niezwykle ciekawa! Po listę wszystkich zajęć w Klubach Ośrodka zapraszamy pod adres: www.krakownhn.pl/lista-zajec. Zapisy ruszyły!

Zajrzyj do Ośrodka Kultury Kraków-Nowa Huta i skorzystaj z bogatej oferty zajęć / Fot. archiwum OK Kraków-Nowa Huta

Solidarność wokół dziedzictwa

Agata Mierzyńska

Jak co roku we wrześniu rozmawiamy o dziedzictwie kultury i inicjatywach dotyczących popularyzacji i troski o niematerialne i materialne zabytki. Głos Krakowa, który jest szczególnie zaangażowany w ochronę dziedzictwa, także w tym roku jest słyszalny na całym świecie.

8 września obchodzimy Dzień Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa. We wrześniu przypada także rocznica zapoczątkowania – w 1978 r. – Listy Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego. Ponieważ historyczne centrum Krakowa znalazło się wśród pierwszych 12 obiektów UNESCO, w przyszłym roku będziemy obchodzić 45-lecie wpisania na Listę. Natomiast już w 2022 r. przypada 50. rocznica uchwalenia przez Zgromadzenie Generalne UNESCO „Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kul-

turalnego i naturalnego” – podstawowego dokumentu, który dotyczy troski o skarby dziedzictwa na świecie.

Dziedzictwo zobowiązuje

Uznanie zabytku za „dobro światowe” i umieszczenie na Liście UNESCO to powód do dumy, ale także odpowiedzialność i zobowiązanie do jego ochrony. To dlatego tak wiele debat ekspertów, polityków, włodarzy miast i mieszkańców toczy się wokół tematu zarządzania miastami historycznymi. Co roku wzrasta nie tylko doświadczenie miast w tym zakresie, ale także lista wyzwań, do których doszła obecnie tocząca się w Ukrainie wojna, kryzys energetyczno-ekonomiczny i obawy o bezpieczeństwo Europy.

Kraków jest najbardziej rozpoznawalnym na świecie polskim miastem historycznym, którego renomę ugruntowały nie tylko wpis na Listę UNESCO, ale także dokonania krakowskiej szkoły konserwatorskiej. Regularnie odbywają się tutaj zjazdy i konferencje poświęcone zagadnieniom dziedzictwa, jak choćby 41. Sesja Komitetu

Światowego Dziedzictwa (2017). Głos Krakowa jest obecnie słyszalny na międzynarodowym forum, gdzie toczą się dyskusje o nowych funkcjach obiektów historycznych, tworzeniu równowagi między zachowaniem zabytkowej substancji a ingerencją nowoczesnych technologii czy działaniach na rzecz odporności miast na globalne kryzysy, jak wojny czy zmiany klimatu. Międzynarodowa pozycja Krakowa jako miasta świadomie i w sposób zrównoważony zarządzającego dziedzictwem jest efektem zaangażowania w prace międzynarodowych organizacji, jak np. Organizacja Miast Światowego Dziedzictwa, Liga Miast Historycznych, ICOMOS czy Europa Nostra.

16. Kongres OWHC w Kanadzie

Zaledwie kilka dni temu w Quebecu odbył się 16. Kongres OWHC, w czasie którego zakończyła się trzyletnia prezydencja Krakowa w tej organizacji. Jacek Majchrowski przewodniczył pracom sieci w okresie trudnych zadań i nieoczekiwanych wyzwań, dlatego tym bardziej jesteśmy dumni, że powszechna ocena prezydencji Krakowa jest bardzo wysoka. Delegacja, której przewodniczył zastępca prezydenta Krakowa Jerzy Muzyk, usłyszała w Kanadzie wiele słów uznania i podziękowań. W ramach nowej formuły konkretne rozwiązania były na Kongresie prezentowane przez prezydentów miast członkowskich organizacji. Odbyły się także wybory do Rady Dyrektorów OWHC na kolejną kadencję (lata 2022–2024).

Zaangażowanie w działalność OWHC to zobowiązanie na przyszłość i woła organizacji konkretnych, międzynarodowych i lokalnych projektów. Przykładem tych ostatnich są „Zeszyty Dziedzictwa” – wydawnictwo Kancelarii Prezydenta Miasta Krakowa i Muzeum Krakowa, które promuje dziedzictwo i potrzebę jego ochrony wśród najmłodszych krakowian. 8 września, podczas warsztatów zorganizowanych przez Centrum Kultury Podgórze i Klub Swoszowice, Zeszyty zadebiutowały także w wersji ukraińskiej! Wierzymy, że pomogą one poznać i pokochać Kraków dzieciom, które przybyły do naszego miasta z Ukrainy. Materiały edukacyjne dla nauczycieli z sympatycznym Lajkotkiem w roli głównej (w wersji polskiej i ukraińskiej) można pobrać na Portalu Edukacyjnym. Bo solidarność wokół dziedzictwa łączy, wzbogaca i rozwija wszystkie pokolenia!

Kraków na ulicach Quebecu / fot. Agata Mierzyńska

800 lat Opactwa Cystersów w Mogile

Justyna Dutka

Opactwo Cystersów w Mogile to nieodłączny element tożsamości Nowej Huty. Podkrakowska wieś została podarowana mnichom cysterskim przez biskupa krakowskiego Iwona Odrowąża w 1222 r. Od tego momentu ich obecność na stałe wpisuje się w codzienne i duchowe życie mieszkańców.

W tym roku Opactwo obchodzi jubileusz 800 lat istnienia, w obchody którego aktywnie angażuje się Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida.

W czerwcu odbyła się premiera filmu „Słuchaj, synu, nauk mistrza” – dokumentalnego zapisu doświadczeń reżysera Krzysztofa Ridana, który na kilka dni zamieszkał w mogińskim klasztorze i przez obiektyw przyglądał się codziennemu życiu wspólnoty zakonnej, podporządkowanemu trzem zasadom: modlitwie, pracy oraz lekturze. Cystersi po osiedleniu się w Mogile rozpoczęli budowę klasztoru, gospodarstwa oraz ogrodu, który na przestrzeni lat ulegał wielu przeobrażeniom. W lipcu, podczas spaceru wśród klasztornej zieleni, Paulina Stark z Muzeum Duchowości i Kultury Cystersów wraz z Biblioteką w Opactwie Cystersów w Mogile przybliżyła uczestnikom historię, układ i wyjątkową roślinność tego miejsca. W sierpniu, w trakcie warsztatów zielarskich prowadzonych przez Pracownię Animacji Ekologicznej, tworzą kompozycje z tradycyjnych roślin zielnych, które znajdują się w XVII-wiecznym zielniku ze zbiorów Opactwa.

Do 16 października 2022 r. w krużgankach klasztoru można oglądać wystawę „Modus Vivendi”, prezentującą kadry z filmu „Słuchaj, synu, nauk mistrza”, opatrzone komentarzami inspirowanymi Regułą św. Benedykta z Nursji (kuratorka wystawy: Urszula Tłomak).

13 września rozpoczął się szczególnie ważny, jubileuszowy Odpust Mogiński związany z uroczystością Podwyższenia Krzyża Świętego, którego relikwie znajdują się w Opactwie.

Opactwo Cystersów w Mogile ma już 800 lat / fot. Krzysztof Ridan

Wydarzenia organizowane przez Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida dofinansowane zostały przez Radę Dzielnicę XVIII Nowa Huta oraz ArcelorMittal Poland.

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Marek Lasota
Dyrektor Muzeum Armii Krajowej

zapraszają

POGANOWIE

RODZEŃSTWO W KONSPIRACJI

Wystawa plenerowa z okazji 80. rocznicy przemianowania ZWZ na AK

więcej na muzeum-ak.pl

INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Organizatorzy:

Kraków

MAŁOPOLSKA

Muzeum AK
w Krakowie

Partnerzy medialni:

TVP3
KRAKÓW

Radio
Kraków

DZIENNIK POLSKI

Medale Cracoviae Merenti

Ryszard Kozik

Przed wakacjami nie zdążyliśmy napisać o nowych laureatach wyróżnienia przyznanego przez Radę Miasta Krakowa. Podczas dwóch uroczystych, czerwonych sesji wręczono trzy srebrne oraz trzy brązowe medale „Cracoviae Merenti”.

Medale „Cracoviae Merenti” są przyznawane od 1992 r. w trzech klasach: złotej, srebrnej i brązowej. Rada Miasta Krakowa nagradza nimi osoby, organizacje i instytucje szczególnie zasłużone dla miasta.

Srebrne medale „Cracoviae Merenti”

2 czerwca srebrne medale odebrali przedstawiciele Muzeum Narodowego w Krakowie, „Tygodnika Powszechnego” oraz Wodociągów Miasta Krakowa SA.

Muzeum Narodowe

Muzeum Narodowe w Krakowie to najstarsze i największe muzeum w Polsce z przymiotnikiem „narodowe” w nazwie – powstało w 1879 r. Jak mówił podczas uroczystości przewodniczący Rady Miasta Krakowa Rafał Komarewicz, przez 140 lat

swej działalności stało się ono miejscem niezwykle ważnym dla krakowian, gromadząc i dokumentując najważniejsze dla Polski pamiątki, a także opowiadając o dziejach miasta i kraju. Prezydent Krakowa Jacek Majchrowski podkreślił, że Muzeum Narodowe w Krakowie należy dziś do najważniejszych partnerów krakowskiego samorządu.

„Tygodnik Powszechny”

To jedno z najstarszych opiniotwórczych polskich katolickich czasopism społeczno-kulturalnych. W 2021 r. świętowało jubileusz 75-lecia działalności. W uzasadnieniu projektu uchwały w sprawie przyznania mu medalu napisano, że jest on godnym uhonorowaniem dorobku i sukcesów czasopiśma oraz wydającej go Fundacji „Tygodnika Powszechnego”, które nieustannie przyczyniają się do intelektualnego rozwoju naszego miasta i kraju. – „Tygodnik Powszechny” jest medium dialogu, które propaguje otwartą, aktywną postawę wobec zmieniającej się rzeczywistości społecznej, politycznej, obyczajowej i cywilizacyjnej – mówił prezydent Jacek Majchrowski.

Wodociągi Miasta Krakowa

14 lutego 1901 r. uruchomiono na krakowskich Bielanach przedsiębiorstwo „Wodociąg Królewskiego Stołecznego Miasta

Krakowa”. Dziś Wodociągi Miasta Krakowa SA to największe w Małopolsce przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, obsługujące ponad milion użytkowników. Jak podkreślił prezydent Krakowa, trudno wskazać drugą instytucję, która jest tak blisko krakowian w tak wielu sferach życia.

Brązowe medale „Cracoviae Merenti”

22 czerwca brązowe medale „Cracoviae Merenti” otrzymali: Piwnica pod Baranami, Andrzej Zarycki oraz Aleksander Łódzia-Kobyliński „Makino”.

Piwnica pod Baranami

W 2021 r. świętowała jubileusz 65-lecia. To nie tylko kabaret literacki, miejsce, w którym występowało wiele późniejszych gwiazd estrady, symbol niezależności. To także wyjątkowe środowisko ludzi, zrzeszające głównie intelektualistów i artystów. – Artyści piwniczni należeli i należą do najwybitniejszych polskich twórców wielu profesji: kompozytorów, humorystów, muzyków, satyryków, pisarzy, scenografów i plastyków – wspominał w swym wystąpieniu prezydent Jacek Majchrowski.

Andrzej Zarycki

Jest kompozytorem piosenki artystycznej i poezji śpiewanej, muzyki symfonicznej, oratoryjnej, teatralnej i filmowej, pianistą, aranżerem, kierownikiem muzycznym i pedagogiem. Współpracował m.in. z klubem „Pod Jaszczurami” i Piwnicą pod Baranami. – Dzięki Andrzejowi Zaryckiemu Kraków jest dzisiaj miejscem pełnym muzyki. Mury Piwnicy i cała płyta Rynku Głównego wręcz nasiąkły jego piosenkami – jest ich w końcu blisko czterysta – podkreślił prezydent Krakowa.

Aleksander Łódzia-Kobyliński „Makino”

Aktor i piosenkarz, założyciel Zespołu Folkloru Miasta Krakowa „Andrusy”, jest też autorem melodii do hymnu Cracovii „Z mariackiej wieży”. – To dzięki niemu folklor miejski i zjawisko zwierzynieckiego andrusa są znane i kultywowane. Jego barwna postać od wielu lat wzbogaca koloryt i atmosferę miasta, przenosząc nas do czasów, gdy na ulicach spotkać można było kapele podwórkowe i ulicznych grajków – mówił przewodniczący Rafał Komarewicz.

Brązowe medale „Cracoviae Merenti” / fot. Bogustaw Świerżowski

Anna Okońska-Walkowicz*

W „płynnej ponowoczesności”, jak nazywał Zygmunt Bauman pierwsze dekady XXI w., szczególnej wartości nabywają rzeczy stałe, rytuały, tradycje, dziedzictwo etc. Stabilność domów, rodzin pozwala łatwiej zaspokajać potrzebę bezpieczeństwa – fundamentalną potrzebę psychiczną każdego z nas.

W przypadku tej pary bycie razem to naprawdę piękna przyгода!

Od 70 lat wspólnie tworzą krakowski dom

W domach, które krakowianie tworzą od 50, 60, 70 lat, łatwo znaleźć oparcie, pociechę, nadzieję, złapać dystans, wyzwolić refleksję. Takie domy tworzą ci, którzy wspólnie się starali, często pomimo wielu przeciwności losu, i którym nie brakło wytrwałości, wierności zobowiązaniom, wyrozumiałości i żaru w sercach. Mowa o jubilatach, którym z racji przeżytych razem przynajmniej 50 lat Prezydent Rzeczypospolitej przyznaje medale za długoletnie pożycie małżeńskie.

Dla kogo medal?

Medal może otrzymać każda para, która w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim złoży wniosek lub w której imieniu wniosek zostanie złożony. Wnioski można składać

osobiście lub przestać pocztą na adres: Małopolski Urząd Wojewódzki Wydział Spraw Obywatelskich, 31-049 Kraków, ul. św. Sebastiana 9.

Uroczystość wręczenia medali, której towarzyszą muzyka fortepianowa, laudacja, życzenia, lampka szampa, wyśpiewane wspólnie 100 lat, organizuje z dużą starannością w imieniu Prezydenta Miasta Urząd Stanu Cywilnego w Krakowie.

Jubilaci otrzymują pięknej treści list gratulacyjny od prezydenta Jacka Majchrowskiego, kwiaty i prezent. Prezent to dzieło fabryki Ćmielów – dwie filiżanki do herbaty i czajniczek oraz życzenia wielu „herbattek we dwoje”.

Starania o ładną oprawę uroczystości nadawania medali za długoletnie pożycie

małżeńskie to wyraz należnego hołdu dla tych, którzy dla siebie, dla swoich dzieci, wnuków i prawnuków, sąsiadów i przyjaciół tworzą miejsca o niezwykłym znaczeniu społecznym, ostoję więzi rodzinnych, należnego porządku, szacunku, przyjaźni, wybaczenia etc. Z wytrwałych w byciu razem bardzo dumni są ich dzieci i wnuki, którzy celebryją wspólnie tę uroczystość. Być może nabierają ochoty na przyszłe przeżycie podobnej uroczystości.

Niezwykli jubilaci

23 sierpnia swój niezwykły jubileusz, bo 70-lecie pożycia małżeńskiego, obchodzili Państwo Zofia i Eugeniusz Lekarzykowie. Z tej okazji w domu zakochanej w dziadkach wnuczki odbyła się uroczystość wręczenia listu gratulacyjnego parze, która dla wszystkich może być wzorem do naśladowania. Pani Zofia z uwagą przeczytała otrzymany list i ze skromnością wspomniała, że 70 lat małżeństwa to żadne dokonanie, kokieterystycznie zerkając na męża.

Państwo Lekarzykowie mieszkają na czwartym piętrze bez windy. Żartują, że znakomitą kondycję psychiczną i fizyczną zawdzięczają swojemu czwartemu piętru. Pan Eugeniusz z uporem, nawet bez powodu, każdego dnia pokonuje schody prowadzące do mieszkania, żeby zadbać o kondycję. Obojgu małżonkom towarzyszą niezwykła pogoda ducha, fantazja i gotowość do uczestniczenia w różnych aktywnościach organizowanych przez miasto, rodzinę, przyjaciół. Z bycia razem stworzyli wspólnie piękną przygodę.

*petnomocnik prezydenta Krakowa ds. polityki senioralnej

Redakcja KRAKOWA.PL również składa wyjątkowym jubilatam najlepsze życzenia! / zdjęcia: archiwum prywatne

Krakowskie Błonia już od wieków są świadkiem wyjątkowych wydarzeń / fot. Jan Graczyński

Pierwsza krakowska „burza wśród kibiców”

Michał Kozioł

Na przyjazd drużyny Rudolfshügel, uważanej za jeden z najlepszych wiedeńskich klubów piłkarskich, czekano w Krakowie z niecierpliwością. Wiedeńscy mieli rozegrać z Cracovią dwa „matcze”, pierwszy w sobotę 17 września 1910 r., drugi następnego dnia, w niedzielę.

W piątek dziennik „Czas” informował, że oba spotkania odbędą się na Błoniach, na „boisku złotowym”, jakie pozostało po zlocie sokolim, będącym zasadniczą częścią krakowskich rocznicowych uroczystości grunwaldzkich. „Sokół” odstąpił boisko prywatnym przedsiębiorcom. Korzystali z niego jednak nie tylko piłkarze. Urządzano tam m.in. cieszące się dużym zainteresowaniem krakowian walki zapaśnicze.

Bolesne porażki

Cracovia – zdaniem „Czasu” – miała się spotkać z naprawdę groźnym przeciwnikiem, bowiem „rezultaty uzyskane przez Rudolfshügel wybitnie świadczą o wysokim poziomie tej drużyny”. Nie było to twierdzenie bezpodstawne. Przybyli do Krakowa wiedeńscy mieli za sobą zwycięskie mecze z praskim zespołem Deutscher Fussball Club oraz z Victorią i Rapidem, najlepszymi wówczas austriackimi zespołami. Zapraszanie obcych, renomowanych

klubów, od których można było się czegoś nauczyć, wynikało z ówczesnej szkoleniowej polityki Cracovii. Jak pisał po latach legendarny bramkarz dr Józef Lustgarten: „Sezon jesienny ułożono, kierując się zasadą nauki na znakomitych wzorach. Toteż braliśmy lanie, po którym wstydziliśmy się ukazać na ulicy”.

Niewątpliwie powyższe stwierdzenie weterana Cracovii nie było przesadą. „Nowa Reforma”, komentując owe dwa spotkania z września 1910 r., pisała: „Obce drużyny footballowe z bogatym łupem odjeżdżają w tym sezonie z Krakowa. Zdobycie kilkunastu bramek na krakowskim boisku footballowym przez gości z Pragi, Wiednia itd., staje się dla Krakowa rzeczą znaną i powszechną”. Rzecz ciekawa, że przyczynę takiego stanu sprawozdawca z „Nowej Reformy” upatrywał w przesadnej kurtuazji krakowskich zawodników. To właśnie owa „kurtuazja” spowodowała, jego zdaniem, że niedzielne spotkanie Cracovii i Rudolfshügela zakończyło się wynikiem 6:0. Dzień wcześniej, w sobotę, walka była równorzędna, a mecz zakończył się wynikiem 3:2. Krakowska drużyna ustępowała, co prawda, wiedeńczykom, ale nic nie wskazywało, że w niedzielę poniesie aż taką klęskę.

Brutalny sport

Przyczynę niedzielnego niepowodzenia Cracovii upatrywał sprawozdawca nie tylko w tym, że krakowscy piłkarze nie potrafili „wyzyskać błędów i wad Rudolfshügel zaobserwowanych w sobotę”, lecz także dlatego, „że goście wczoraj grali odrobinę za energicznie”. „Nowa Reforma” przytaczała kilka przykładów owej wiedeńskiej „energii”. Stanisław Szeligowski, w przyszłości astronom, a na boisku prawoskrzydłowy, „dostał kopnięcie w twarz i nie mógł dobrze biegać”. Józef Lustgarten, jak pisała gazeta, „otrzymał taką dawkę butem w żołądek, że omdlał i na jakiś czas, po ocuceniu, wycofał się gry”. Sam piłkarz, w spisanych już po II wojnie światowej wspomnieniach tak przedstawiał to wydarzenie: „w meczu z wiedeńskim Rudolfshüglem kopnął mnie jeden z napastników w pierś i musiano mnie znieść z boiska. Tenże napastnik uzyskał wtedy bramkę dla Wiednia, zawładnąwszy piłką, gdy po kopnięciu prawie nieprzytomny wypuściłem ją z rąk”. Wiedeńscy nie oszczędzili nawet swojego ziomka, środkowego napastnika Ryszarda Singera, byłego zawodnika Vienny, odbywającego w Krakowie służbę wojskową i grającego w barwach Cracovii. Jak donosiła krakowska prasa, „Singer uderzeniem w brzuch był na dłuższy czas obezwładniony”. Takie zachowanie gości sprawozdawca „Nowej Reformy” posumował stwierdzeniem: „Ale

to rzeczy zwykłe przy footballu, choć dziwnem jest zjawisko, że obezwładniono najlepszych graczy”.

We wspomnieniach dr. Lustgartena czytamy: „Na reakcję publiczności nie trzeba było długo czekać, tym bardziej, że należałem do zawodników lubianych przez publiczność, która do końca meczu nie mogła się uspokoić (...). Do stało się przy tej okazji i Vykoukalowi, który sędziował ten mecz, nastuchał się bowiem niemało, że dopuścił do wybryków graczy wiedeńskich”.

Reakcja kibiców

Pomimo brutalnej gry wiedeńczyków publiczność krakowska do końca meczu nie straciła nadziei na choćby jedną bramkę. Atakujących bramkę przeciwnika zawodników Cracovii zagrzewano do walki „najrozmaitszej treści okrzykami”. Bohaterem meczu był bramkarz Lustgarten, który pomimo odniesionej kontuzji wrócił do bramki i – jak donosiła prasa – „chwycił kilkanaście dobrych rzutów w bramkę, a nawet znakomity » strzał« z rzutu karnego, za co nagrodzono go burzą oklasków”.

Oklaski mogły być rzeczywiście burzliwe, gdyż publiczność dopisała i to bardzo rozmaita. Jak donosiła „Nowa Reforma”, „Trybuna roży się od pań i panów, na dole koło boiska mur widzów, tłumy jak nigdy przedtem”.

Tłumy te były bardzo niezadowolone i dawały temu wyraz. „Czas”, jak przystało na pismo konserwatywne i poważne, narzekał na zachowanie krakowskich kibiców, a zwłaszcza „młodszej części publiczności”. Nawet brutalne zachowanie wiedeńczyków nie usprawiedliwiało zdaniem sprawozdawcy „krzyków, gwizdów

i tupania podczas gry”. Twierdził również, że „wpadanie tłumem na boisko jest również niekulturalnym obyczajem, nieznanym na boiskach zachodnioeuropejskich”. Także i po „matchu” krakowscy kibice zachowali się – zdaniem „Czasu” – niezbyt taktownie. Reporter tak opisywał – zresztą dość nieudolnie i niezbyt klarownie – ów

gorszący incydent: „w ścisłości w bramie wchodowej gawiedź uliczna próbowała także ze swej strony wyrazić udział w sporcie, próbowała wykonać zamach gwizdaniem i kamieniami na wychodzącą drużynę wiedeńską”. Na szczęście krakowscy piłkarze przekonali kibiców, aby odpuścili gościom, i zawodników Rudolfshügla odwieziono bezpiecznie do hotelu. Redaktor z „Czasu”, kończąc swoje sprawozdanie, wyraził ubolewanie, że „nie wi-

dziano nigdzie reprezentantów policyi; chociaż jeden lub dwóch stójkowych z łatwością odpędziliby na bok garstkę uliczników”. Jak widać, „Czas” zdecydowanie nie doceniał kibiców Cracovii.

Dwa przegrane mecze oraz wynik 6:0 raczej nie są powodem do jakiejś specjalnej radości. Niewielkim pocieszeniem dla kibiców Cracovii była informacja, która ukazała się w krakowskiej prasie w poniedziałek 19 września 1910 r. Tego dnia gazety doniosły, że Vienna Cricket and Football-Club, popularnie zwany „Cricketerami”, przegrał proces z krakowską drużyną. Cracovia oskarżyła wiedeńczyków, że w poprzednim sezonie – wbrew wcześniejszym uzgodnieniom – przyjechali na mecz do Krakowa „nie w zwykłym, lecz kombinowanym składzie”. Sąd obciążył „Cricketerów” kosztami sądowymi oraz nakazał „zwrócić zapłaconą im znaczną sumę za utrzymanie w Krakowie i przyjazd na match”.

Kalendarium **krakowskie**

14 września 1910

„Nowa Reforma” donosi: „Jako sprawę nieciepiącą zwłoki, przedstawił naczelny lekarz miejskiego urzędu zdrowia zniesienie płuczkarni na jarzyny w gminach przyłączonych i zaprowadzenie tamże wodociągów i płuczkarni wodociągowych”.

15 września 1988

„Dziennik Polski” donosi: „Rozwiążemy szybko i ostatecznie problem skupu opakowań szklanych w Krakowie” – taką obietnicę złożył niedawno wiceprezydent Jan Nowak”.

16 września 1856

Trwa odbudowa spalonego pałacu Wielopolskich. Zdaniem „Czasu” nowy właściciel „stara się zachować pozornie ślady architektury pierwotnej obok tych przemian, jakich utylitarne przeznaczenie tego domu wymaga”.

17 września 1909

Biskup Anatol Nowak dokonuje konsekracji nowego kościoła podgórskiego.

18 września 1989

W „Dzienniku Polskim” ukazuje się ogłoszenie: „Amatorska hodowla owczarka niemieckiego poleca szczeniaki po doskonałych rodzicach”.

19 września 1946

W „Gospodzie Artystów” przy ul. 1 Maja Beata Artemska śpiewa „arcykomiczne i sentymentalne piosenki”.

21 września 1989

W Pałacu pod Baranami dyskusję „Idee strefy specjalnej ekonomiki – zbawieniem czy zmartwieniem dla Krakowa?” prowadzą Adam Guła z Polskiego Klubu Ekologicznego oraz Krystyna Kydryńska z Obywatelskiego Komitetu Ratowania Krakowa.

22 września 1686

Biskup Mikołaj Oborski konsekruje odbudowany kościół św. Floriana.

24 września 1953

W gmachu PAN przy ul. Sławkowskiej rozpoczyna się sesja naukowa na temat odrodzenia w Polsce.

26 września 1926

Umiera prof. Jerzy Mycielski, historyk, historyk sztuki, kolekcjoner, który swoje zbiory ofiarował Wawelowi.

27 września 1835

W należącej do Panien Zwierzynieckich wsi Olszanica zastąpiono pańszczyznę czynszem.

Zapraszamy na Wesele!

Tym razem chcemy Państwu zaproponować przedstawienie „Wesele Figara” w Teatrze Bagatela.

Do wygrania podwójne zaproszenie na spektakl 29 września o godz. 19.15.

Aby wziąć udział w konkursie, należy podać imię i nazwisko autora oryginalnej sztuki.

Odpowiedzi należy przestać na adres: redakcja@um.krakow.pl do 21 września, wraz z informacją: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby konkursu”.

Przetargi na sprzedaż lokali organizowane w dniu 27 września 2022 r.

Gmina Miejska Kraków oferuje do sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego niżej wymienione nieruchomości stanowiące własność Gminy Miejskiej Kraków. Pełna treść ogłoszenia o przetargach wraz z mapami oraz rzutami lokali zamieszczona jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta

Krakowa www.bip.krakow.pl /Ogłoszenia i Komunikaty/Nieruchomości Miasta Krakowa/Przetargi na Nieruchomości. Szczegółowe informacje odnośnie do nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w trybie przetargu można uzyskać w Wydziale Skarbu Miasta ul. Kasprowicza 29 w godzinach pracy urzędu – nr tel. 12 616- 99-81.

położenie	oznaczenie nieruchomości i powierzchnia w ha	przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	cena wywoławcza	wadium wpłata do 22.09.2022r	godz.
ul. Brzozowa 14 Osoby zainteresowane nabyciem lokalu mogą go oglądać 15 września 2022 r. w godz. 14.00–14.30.	lokal mieszkalny nr 3 pow. 28,49 m kw. + piwnica pow. 1,06 m kw.	udz. 41/1000 dz. nr 71, obr. S-11, Śródmieście	323 000,00	33 000,00	9.00
ul. Jakuba 3 Osoby zainteresowane nabyciem lokalu mogą go oglądać 16 września 2022 r. w godz. 13.30–14.00.	lokal mieszkalny nr 23 pow. 41,72 m kw. + piwnica pow. 2,32 m kw.	udz. 51/1000 dz. nr 35, obr. S-13, Śródmieście	440 000,00	44 000,00	10.00
ul. Obopólna 19 Osoby zainteresowane nabyciem lokalu mogą go oglądać 19 września 2022 r. w godz. 14.30–15.00.	lokal o przeznaczeniu innym niż mieszkalne nr U1 pow. 17,50 m kw.	udz. 77/1000 dz. nr 398, obr. K-3, Krowodrza	41 000,00	4000,00	11.00
ul. Kościuszki 45 Osoby zainteresowane nabyciem lokalu mogą go oglądać 20 września 2022 r. w godz. 13.00–13.30.	lokal o przeznaczeniu innym niż mieszkalne nr LU1 pow. 38,28 m kw.	udz. 3828/91419 dz. nr 313, obr. K-14, Krowodrza	176 000,00	18 000,00	12.00

Przetargi w dniu 4 października 2022 r.

położenie	oznaczenie nieruchomości i powierzchnia w ha	przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	cena wywoławcza	wadium wpłata do 30.09.2022r	godz.
ul. Popiełuszki 42 budynek użytkowy o pow. 190,25 m kw. oglądanie 19 września 2022 r. w godz. 13.00–14.00.	325/1 o pow. 0,0445 ha obręb P-101 Podgórze	mpzp „ Stary Bieżanów” tereny zabudowy usługowej U.5	690 000,00	70 000,00	9.00
ul. Bagrowa	34/1 o pow. 0,1521 ha obręb P-27 Podgórze	mpzp „Bagry” tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zabudowy usługowej MW/U.7	640 000,00 brutto w tym 23% podatku VAT	65 000,00	10.00
ul. Narcyza Wiatra	88/9 o pow. 0,3191 ha obręb NH-22 Nowa Huta	mpzp „ Ruscza” tereny zabudowy usługowej U.5	577 000,00 brutto w tym 23% podatku VAT	58 000,00	11.00

Zgłoś się do Krakowskiej Zbiórki Żywności 2022

Monika Piechowicz

Do piątku, 23 września, trwa nabór do tegorocznej edycji Krakowskiej Zbiórki Żywności. Akcja adresowana jest do firm, urzędów, uczelni, szkół i innych instytucji działających na terenie naszego miasta. Celem zbiórki jest wsparcie mieszkańców Krakowa, których nie stać na samodzielny zakup artykułów spożywczych. Zbiórka potrwa od 10 do 14 października.

Krakowska Zbiórka Żywności od 2021 r. organizowana jest przez Bank Żywności w Krakowie we współpracy z Miastem Kraków. W ubiegłym roku w zbiórce wzięło udział 21 firm, uczelni i urzędów. W 47 lokalizacjach udało się zebrać aż 5231 kg żywności. – Z każdym rokiem obserwujemy, jak rośnie zaangażowanie krakowskich pracowników w rozwiązywanie problemów lokalnych społeczności. Wolontariaty pracownicze, inicjatywy sąsiedzkie, kampanie społeczne pokazują, że krakowskie firmy, środowisko biznesowe i naukowe z każdym rokiem coraz chętniej wspierają osoby potrzebujące – mówi Katarzyna Wysocka, dyrektor Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK. Do udziału w Krakowskiej Zbiórce Żywności zachęca także Beata Ciepła, przewodnicząca Rady Banku Żywności w Krakowie. – W tych trudnych dla wszystkich czasach dar żywności jest szczególnie ważny dla ty-

sięcy osób w niedostatku. Takie wsparcie jest wyrazem empatii społecznej i solidarności. Połączmy wysiłki i zadbajmy o potrzebujących mieszkańców Krakowa – apeluje.

Jak wziąć udział w Krakowskiej Zbiórce Żywności 2022?

- Zgłoś chęć udziału mailowo (do piątku 23 września, do godz. 12.00) na adres: kzz@bzkrakow.pl.
- Wyznacz osobę odpowiedzialną za zbiórkę w twojej organizacji, z którą zostaną ustalone szczegóły akcji.
- Przygotuj miejsce zbiórki. Bank Żywności dostarczy wszystkie potrzebne materiały promocyjne oraz kartony na żywność w tygodniu poprzedzającym zbiórkę.
- Zapętniaj kartony od 10 do 14 października.
- Poinformuj koordynatora zbiórki o zapętnieniu kartonów. Bank Żywności je odbierze i przekaże potrzebującym.

Najbardziej potrzebne produkty to konserwy mięsne, rybne, warzywne, dżemy, mleko UHT, olej, czekolada i bakalie, soki oraz produkty żywnościowe dla dzieci.

Bank Żywności w Krakowie

Bank Żywności w Krakowie powstał w 1997 r. i działa nieprzerwanie od 25 lat. Od początku istnienia zebrał ponad 75 tys. ton produktów spożywczych o wartości 300 mln zł. Zebrana żywność, za pośrednictwem ponad 200 organizacji partnerskich, trafia każdego miesiąca do ponad 60 tys. osób w Krakowie i Małopolsce, znajdujących się w ciężkiej sytuacji życiowej i materialnej.

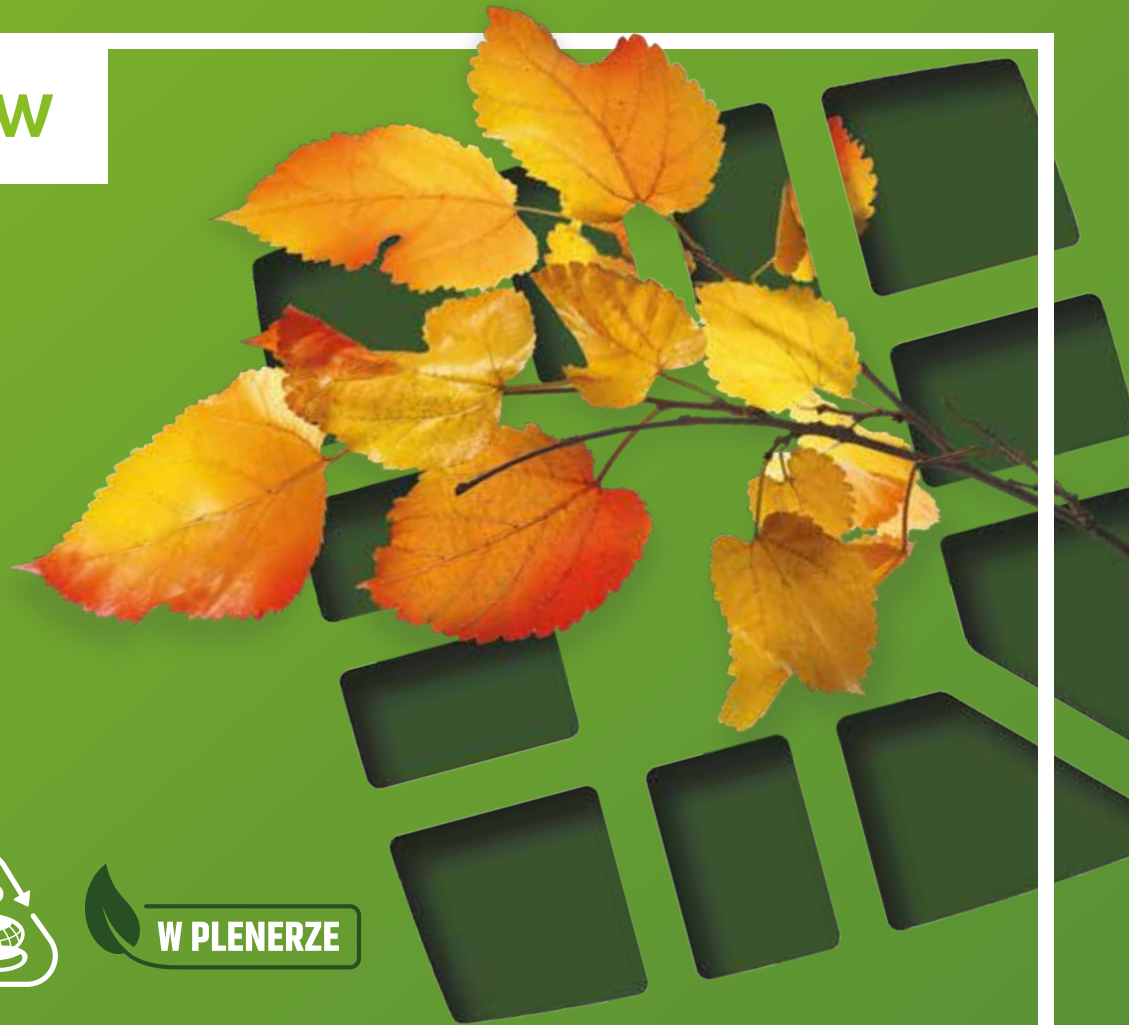
 Kraków

Bank Żywności
w Krakowie

krakowska zbiórka żywności

10-14.10.2022

**Zadbaj o potrzebujących
mieszkańców Krakowa**

 W PLENERZE

KRAKÓW W DOBRYM KLIMACIE

DATA:
25 WRZEŚNIA

GODZINA:
11:00-16:00

MIEJSCE:
**TERENY ZIELONE
TAURON ARENY
KRAKÓW**

6. WIELKA LEKCJA EKOLOGII W TAURON ARENIE KRAKÓW

ORGANIZATORZY

PARTNERZY

